

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 171 (XV) — Nr. 707 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 9 octombrie 2003

SUMAR

Pagina

Anexele nr. I—III la Memorandumul de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la asistența sub formă de grant din Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare pentru măsura „Asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor ISPA în sectorul de mediu în orașele Baia Mare, Botoșani, Drobeta-Turnu Severin, Galați, Deva și Hunedoara, România“, semnat la Bruxelles la 17 septembrie 2002 și la București la 11 martie 2003, ratificat prin Legea nr. 365/2003, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 707 din 9 octombrie 2003.....	2-63
---	------

DESCRIEREA MĂSURII

Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectelor ISPA în sectorul de mediu în orașele Baia Mare, Botoșani, Drobeta Turnu Severin, Galați, Deva și Hunedoara, România

Codul măsurii nr. : 2001/RO/16/P/PA/003

1. Titlul măsurii

Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectelor ISPA în sectorul de mediu în orașele Baia Mare, Botoșani, Drobeta Turnu Severin, Galați, Deva și Hunedoara, România

2. Autoritatea care prezintă cererea (coordonatorul național ISPA)

2.1. Numele: Hildegard Carola Puwak, ministrul integrării europene

2.2. Adresa: Ministerul Integrării Europene
Direcția coordonarea programelor ISPA și SAPARD
Eugen Teodorovici, director
Str. Apolodor, nr.17, latura Nord, sectorul 5, București

Telefon: + 40 -1- 30116 23

Fax: + 40 -1- 30116 26

E mail: eugen.teodorovici@mie.ro

3. Autoritatea responsabilă cu implementarea (conform celor definite la pct. 2 din secțiunea a II-a din anexa nr. III.2)

3.1. Nume: Oficiul de Plăți și Contractare Phare (OPCP)
Ministerul Finanțelor Publice

3.2. Adresa: Bvd Magheru 6-8, Sector 1, București, România

în cooperare cu :

3.3 Nume: Ministerul Apelor și Protecției Mediului

3.4. Adresa: B-dul Libertății, nr. 12, sector 5, București, România

4. Beneficiarul final (în cazul în care acesta este alt organism decât autoritatea menționată la pct. 3)

4.1. Nume: Consiliul Local al orașului Baia Mare

4.2. Adresa: Strada Gheorghe Șincai, nr. 37, Baia Mare, România

4.3. Nume: Consiliul Județean Botoșani

4.4. Adresa: Piata Revoluției, nr. 1-3, Botoșani, România

4.5. Nume: Consiliul Județean Mehedinți

4.6. Adresa: Strada Traian, nr. 89, Drobeta Turnu Severin, România

4.7. Nume: Consiliul Local al orașului Galați

4.8. Adresa: Strada Domnească, nr. 38, Galați, România

*) Anexa nr. I este reprodusă în facsimil.

4.9. Nume: Consiliul Județean Hunedoara

4.10. Adresa: Strada 1 Decembrie, nr. 35, Deva, România

5. Localizarea

5.1. Țara beneficiară: România

5.2. Regiunea: Bazinul Dunare/Marea Neagra

6. Descriere

Măsura ISPA furnizează cadrul pentru acordarea de asistență tehnică în vederea pregătirii următorului val de proiecte municipale ISPA în domeniul apei potabile și apei uzate. Obiectivul măsurii este de a sprijini cele cinci municipalități și companii de apă în pregătirea aplicațiilor ISPA și, în faza a doua, în pregătirea documentelor de licitație corespunzătoare.

Măsura ISPA se adresează orașelor Baia Mare, Botoșani, Drobeta Turnu Severin, Galați, Deva și Hunedoara. Cele șase orașe sunt distribuite pe tot cuprinsul țării și dețin populații cuprinse între 80.000 – 330.000 de locuitori.

Toate aceste orașe, în afară de Botoșani care a luat parte la Programul de Dezvoltare a Utilităților Municipale (MUDP II), nu au beneficiat de investiții majore cu sprijin de la alte Programe Comunitare de finanțare sau de la Instituții Financiare Internaționale (IFI). Nivelul necesităților în ceea ce privește investițiile în domeniul mediului este foarte ridicat. Există deficiențe importante în toate orașele în furnizarea și tratarea apei potabile, precum și în colectarea și tratarea apei uzate. În plus, datorită lipsei de experiență în lucrul cu programe finanțate de Comunitate și/sau inițiative ale Instituțiilor Financiare Internaționale (IFI), capacitatea acestora în ceea ce privește pregătirea proiectelor este foarte scăzută, de unde rezultă nevoia considerabilă de asistență tehnică în scopul de a atinge nivelul care să le permită definirea unui program de investiții bine realizat care să poată beneficia de finanțare ISPA într-o fază ulterioară. În anumite cazuri, nu există planuri generale pentru apă și ape uzate sau acestea trebuie finalizate. Au fost realizate în trecut studii de fezabilitate conform cu standardele românești care trebuie actualizate.

Scopul măsurii va fi să sprijine beneficiarii finali în dezvoltarea capacității locale pentru pregătirea proiectelor viitoare. Data fiind scala nevoilor, este puțin probabil ca fiecare măsura ISPA va fi capabilă să acopere nevoile investiționale necesare pentru a atinge conformitate totală cu directivele UE în termen scurt. Cu toate acestea, dat fiind că în ultima instanță România trebuie să asigure conformitatea totală cu directivele UE dacă va adera la Uniunea Europeană, unul din obiective va fi să definească un program de investiții pe termen lung care să țină seama de posibilitățile financiare. Sprijinul viitor din partea ISPA pentru faza de investiție trebuie să se adreseze celor mai urgente necesități.

6.1. Istoric

Selecția orașelor este în concordanță cu prioritățile stabilite de către autoritățile române. Principalele caracteristici ale fiecărui oraș sunt prezentate mai jos:

Baia Mare

Baia Mare este un oraș de 150.000 locuitori localizat în partea de nord-vest a României în județul Maramureș, nu departe de granița cu Ungaria. Este așezat în bazinul râului Someș, un afluent principal al râului Tisa. Există un interes puternic în domeniul investițiilor străine în zona. A fost elaborat un master plan (plan general) pentru sectorul de apă și apă uzată în cooperare cu agenții Canadiene care, însă, trebuie finalizat. Există deficiențe serioase atât în sectorul de tratare și furnizare de apă potabilă, cât și în cel de colectare și tratare apă uzată.

Botoșani

Botoșani este un oraș de 130.000 locuitori localizat în partea de nord-est a României în județul Botoșani, în regiunea României numită Moldova, aproape de granița cu Moldova. Este așezat între bazinele riurilor Siret și Prut. Botoșani a luat parte la programul MUDP II. Cu toate acestea, investițiile făcute prin MUDP II sunt limitate și nu există încă un master plan.

Drobeta-Turnu Severin

Drobeta-Turnu Severin este un oraș cu 120.000 locuitori localizat pe râul Dunărea, în partea de sud-est a României, în județul Mehedinți, în regiunea Oltenia. Orașul nu are o stație de tratare a apei uzate și descarcă apă uzată provenită din canalizare direct în Dunare. Nu există încă un master plan.

Galați

Galați este un oraș de 330.000 locuitori localizat în partea de est a României, pe Dunăre, lângă Delta Dunării. Nu are stație de epurare și descarcă direct în Dunare un debit de apă uzată de circa 200.000 mc/zi. Este o prioritate importantă deoarece este un punct fierbinte recunoscut al Dunării. Există interes deosebit pentru investiții străine viitoare în zonă, dată fiind învecinarea cu Moldova. Există o variantă de master plan, care trebuie finalizat și actualizat.

Deva și Hunedoara

Orașele Deva și Hunedoara sunt așezate în partea de centru-vest a României, în Transilvania. Deva și Hunedoara sunt principalele orașe în județul Hunedoara. Bazinul râului Mureș este cel afectat. Populația totală a celor două orașe este de 215.000 locuitori. Nu a fost realizat încă un master plan.

6.2. Componentele proiectului

Sarcinile ce trebuiesc îndeplinite vor fi detaliate în Termenii de Referință pentru fiecare componentă. Un model de termeni de Referință este atașat în Anexa nr. I.b. Termenii de Referință pentru fiecare componentă de asistență tehnică sunt supuși aprobării anterioare Comisiei. Oficiul de Plați și Contractare Phare din cadrul Ministerului Finanțelor Publice va fi Autoritatea Contractantă pentru toate contractele. Ministerul Apelor și Protecției Mediului, care este responsabil cu programarea măsurilor ISPA, va coordona pregătirea proiectelor la nivelul beneficiarilor, precum și coordonarea echipelor de consultanți selectați. Comisia va primi rapoarte cel puțin la fiecare două luni, asupra nivelului implementării fiecărei componente de asistență tehnică.

Consultanții selectați pentru fiecare componentă de Asistență Tehnică vor întreprinde următoarele activități:

Faza I:

- **Master planul:** Consultanții trebuie să analizeze și/sau să finalizeze master planul (planul general). Sistemul de apă și apă uzată din fiecare oraș va fi analizat în scopul obținerii unui program de investiții pe termen lung care să asigure conformitatea deplină cu Directivele UE în domeniul apei și apei uzate. Scopul master planului este de a prioritiza necesitățile și investițiile ținând cont de capacitatea de susținere a investiției de către populație, precum și de capacitatea de implementare locală;
- **Studiul de fezabilitate:** Studiul de fezabilitate trebuie să analizeze datele referitoare la infrastructură și operare, definirea proiectului, proiectul preliminar și specificațiile tehnice, soluții alternative și trebuie să aibă ca bază master planul finalizat, care a prioritarizat deja investițiile ce trebuiesc incluse în aplicația ISPA. Studiile de fezabilitate pentru reabilitarea sau construirea de noi facilități trebuiesc realizate în concordanță cu standardele stabilite de Directivele UE în sectorul apei și apei uzate. Acesta este cazul particular în care studiile de fezabilitate există deja și trebuie revăzute pentru a se asigura concordanța lor cu

standardele UE. Studiile trebuie făcute ținându-se cont de posibilitatea ca în viitor facilitățile românești pentru apă uzată să fie îmbunătățite prin extinderea cu treapta terțiară, dacă toate cursurile receptoare de apă care ajung în Marea Neagră sunt clasificate ca sensibile conform Directivei de apă uzată menajeră. Studiul de fezabilitate trebuie să includă o analiză amănunțită a alternativelor pentru a asigura alegerea celei mai bune soluții din punct de vedere al raportului cost/eficiență;

- **Analiza economică și financiară:** analiza trebuie să demonstreze suportabilitatea financiară a proiectului prin verificarea veniturilor și costurilor proiectului, indicatorii financiari cum sunt valoarea netă actuală și rata internă de rentabilitate. Consultanții selectați trebuie să întreprindă analiza situației tarifelor, studii socio-economice pentru determinarea capacității de suportabilitate a investiției și necesitatea etapizării programului de investiție definit de către master plan, analiza cost-beneficiu, structura financiară a proiectului. Analiza financiară trebuie să determine nivelul corespunzător al asistenței ISPA;
- **Evaluarea Impactului asupra Mediului (inclusiv consultarea publicului) și măsurile de mediu:** consultantul trebuie să analizeze informațiile referitoare la impactul proiectului asupra mediului în scopul asigurării că cerințele și măsurile comunitare referitoare la mediu vor fi respectate și în particular, să asigure că Evaluarea Impactului asupra Mediului, dacă este cazul, se realizează în conformitate cu Directivele Consiliului 85/337/CEE (amendată de Directiva Consiliului 97/11/CE);
- Pregătirea aplicației ISPA_pune accentul pe componentele prioritare. Pentru toate orașele indicate mai sus, finanțarea ISPA se adresează investițiilor în zonele urbane și nu localităților învecinate.

Faza II

- Pregătirea documentelor de licitație, incluzând pregătirea Termenilor de Referință pentru Supervizare și Asistență Tehnică și pregătirea documentelor de licitație pentru lucrări în conformitate cu regulile de achiziție valabile pentru ISPA (Ghidul Practic pentru Phare, ISPA și SAPARD și condițiile de contract FIDIC), luând în considerare cerințele Instituțiilor Financiare Internaționale, acolo unde este cazul. Astfel va rezulta un set complet de documente de licitație.

7. Obiective

Obiectivele acestei măsurii ISPA sunt următoarele:

- Să cofinanțeze angajarea de suport tehnic care să sprijine România pentru realizarea unui program de investiții etapizat în scopul conformării integrale cu toate Directivele UE în domeniul apei și apei uzate pentru cele șase orașe alese; pentru pregătirea aplicațiilor care să fie supuse aprobării Comisiei în vederea obținerii de asistență prin ISPA și pentru ajutor în pregătirea documentelor de licitație;
- Să asigure că informațiile furnizate în aplicațiile ISPA sunt de calitate, clare și semnificative pentru a înlesni evaluarea proiectului și asigurarea utilizării optime a fondurilor ISPA;
- În plus, proiectul trebuie să identifice necesitățile de pregătire profesională locale și să acorde îndrumări pentru întărirea capacității la nivelul beneficiarilor locali finali și companiilor de apă în scopul pregătirii în viitor a altor aplicații de proiecte în vederea obținerii de sprijin financiar Comunitar sau din alte surse naționale/internaționale.

8. Program de lucru

Măsura	Data de începere	Data de finalizare
Analizarea/completarea master planului	1.10.2002	31.03.2003
Studiul de fezabilitate	1.10.2002	31.03.2003
Analiza financiară	1.10.2002	31.03.2003
Evaluarea Impactului asupra Mediului (inclusiv audierea publicului)	1.10.2002	31.03.2003
Pregătirea aplicației ISPA	1.10.2002	31.03.2003
Pregătirea Termenilor de Referință pentru Asistența Tehnică	30.06.2002	30.09.2003
Pregătirea documentelor de licitație pentru lucrări	1.10.2003	30.04.2004

9. Costul si valoarea asistenței (EURO)

COST TOTAL	CONTRIBUȚIA SECTORULUI PRIVAT	COSTURI NEELIGIBILE	TOTAL COSTURI ELIGIBILE	ASISTENȚA ISPA	RATA GRANT %
3.500.000	0	0	3.500.000	2.625.000	75

9.1. Defalcare indicativă a costurilor pe componentele de asistență tehnică (Euro)

ORAȘ	COST PE PROIECT	CONTRIBUȚIA SECTORULUI PRIVAT	CHELTUIELI NEELIGIBILE	COST ELIGIBIL	ASISTENȚA ISPA	RATA GRANT
Baia Mare	600.000	-	-	600.000	450.000	75
Botoșani	650.000	-	-	650.000	487.500	75
Drobeta	650.000	-	-	650.000	487.500	75
Galați	800.000	-	-	800.000	600.000	75
Deva și Hunedoara	800.000	-	-	800.000	600.000	75
	3.500.000	-	-	3.500.000	2.625.000	75

10. Implicarea instituțiilor financiare internaționale

Nu există implicare a IFI în această fază. Cofinanțarea va fi asigurată de către beneficiarii finali. Este posibil ca proiectele de investiție să fie cofinanțate de către Banca Europeană de Investiții (BEI) sau Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). BEI și BERD asigură deja cofinanțarea pentru un număr de măsuri ISPA în bazinele râurilor la care se face referire în această măsură.

ooOOOoo

Anexa nr. I.a

PLAN DE ACHIZIȚII PROVIZORIU

Oferta Nr.	Descriere lucrări/servicii care urmează a fi licitate	Tip contract (lucrări, materiale, servicii)	Luna prognozată de lansare a ofertei (luna/an)	Rata de rambursare a facturilor legate de contractul specificat
1	Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectului în Baia Mare	Servicii	Iulie 2002	75%
2	Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectului în Botoșani	Servicii	Iulie 2002	75%
3	Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectului în Drobeta	Servicii	Iulie 2002	75%
4	Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectului în Galați	Servicii	Iulie 2002	75%
5	Asistență Tehnică pentru pregătirea proiectului în Deva și Hunedoara	Servicii	Iulie 2002	75%

Anexa nr. I.b

Asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor ISPA în sectorul de mediu în orașele Baia Mare, Botoșani, Drobeta Turnu Severin, Galați, Deva și Hunedoara, România

Măsura ISPA 2001/RO/16/P/PA/003

Proiect de Termeni de Referință

Motivație pentru aplicația ISPA

- Descrierea orașului care solicită asistența tehnică: populație, localizare, probleme de mediu, condiții economice generale;
- Prioritatea proiectului în strategia națională de protecția mediului, scurta descriere și costul proiectului propus, justificare – de ce acest proiect este considerat prioritar pentru programul ISPA;
- Situația actuală din punct de vedere al planificării (există un plan general pentru dezvoltarea sectorului de apă/deșeuri solide al orașului? Cum se încadrează proiectul în planul de dezvoltare al râului/lacului/captări ape costiere)
- Există deja o solicitare pentru fonduri ISPA? Ce documente există?

Scurtă descriere a sistemului existent; ce există și ce este planificat?

Situația actuală a infrastructurii: procentul de populație conectat la sistemul de distribuție a apei potabile, la sistemul de canalizare, la stațiile de epurare a apelor uzate, gradul de concordanță cu normele de tratare naționale și ale UE, probleme relevante în ceea ce privește apele uzate industriale;

Politica tarifară: situația actuală, politica viitoare (ex. urmărește municipalitatea/compania de utilități publice să obțină recuperarea deplină a costurilor de operare?). Este vizată implicarea sectorului privat? Dacă da, cum va fi această implicare structurată? Instituțiile financiare internaționale au avut vreun rol în dezvoltarea proiectului actual și, dacă nu, este vizată participarea acestora în finanțarea/dezvoltarea proiectului?

Obiectivele termenilor de referință

Consultantul va avea două sarcini principale: prima sarcină majoră va consta în pregătirea Aplicației ISPA astfel încât Comisia Europeană să poată propune Comitetului de Management ISPA finanțarea proiectului prin programul ISPA.

A doua sarcină majoră va consta în asigurarea realizării unui plan de achiziții publice și a unui plan de implementare eficientă; documentele de licitație trebuie pregătite astfel încât să poată sta la baza implementării proiectului. Această sarcină nu trebuie să înceapă înainte de a avea clar definite conceptul (design-ul), costul și obiectivele proiectului și, în principiu, nu înainte ca Aplicația ISPA să primească aviz favorabil din partea Comitetului de Management ISPA.

ACTIVITATEA 1: Pregătirea proiectului

ACTIVITATEA A: Evaluarea situației actuale, revizuirea conceptului (design-ului) și a costului proiectului

Orașul X și autoritatea centrală responsabilă cu sectorul de protecția mediului au identificat [numele proiectului] ca proiect prioritar pentru asistență ISPA.

Înainte de evaluarea conceptului tehnic (design-ului) și a costului investiției propuse pentru asistența ISPA, consultantul va evalua situația infrastructurii existente și cerințele noii investiții în lumina situației existente.

Sistemul apei potabile

Descrierea și evaluarea sistemului apei potabile în prezent, incluzând:

- Sistemele și facilitățile existente incluzând lucrări la sursele de apă, stații de tratare a apei, transmisii, pompare, stocare și sistemul de distribuție. Prezentarea unei scheme (hartă);
- Evaluarea componentelor principale ale sistemului, cu referire la capacitate, eficiență energetică, performanță, reparații, metodele de întreținere, infiltrații/pierderi, vârstă și calitatea materialelor și echipamentelor (stații de tratare, conducte, supape, pompe, etc.), capacitate suficientă sau nu, blocaje. Sistarea și evaluarea înregistrărilor scurgerilor înregistrate și a politicii de detectare/reparații.
- Evaluarea modului de operare al rețelei de apă: bazat pe evaluarea hidraulică a debitelor și presiunii în sistemul primar de distribuție, prezentarea modului de inter-corelare a principalelor componente ale sistemului (transmisie, pompare, înmagazinare, distribuție (presiunea pe zone) și detectarea problemelor întâlnite și a blocajelor.
- Standarde de calitate: ce investiție este necesară pentru atingerea standardelor de tratare ale Directivelor UE relevante?
- Dezvoltare durabilă: ce investigații și investiții se recomandă pentru asigurarea dezvoltării durabile a măsurii prin reducerea costurilor de operare?

Sistemul apelor uzate

Descrierea și evaluarea sistemului actual de colectare a apelor uzate, incluzând:

- Sistemele și facilitățile existente, inclusiv suprafața deservită, lungime, diametru și tip de canale principale, separate sau unitare, stații de pompare, guri de vărsare și deversoare pluviale, localizarea producătorilor majori de ape uzate (industrie); schema sistemului în prezent (hartă); descrierea și evaluarea efectelor actuale (impactul asupra mediului) ale apelor uzate epurate și neepurate și deversarea nămolului în apele receptoare, în cazul descărcărilor directe în apele de suprafață și/sau în apele subterane în cazul descărcărilor în câmpuri de infiltrație.
- Evaluarea componentelor principale ale sistemului cu referire la capacitate, eficiență energetică, performanță, situația reparațiilor, fiabilitate, garanție, metode de întreținere, infiltrații, vechimea și calitatea materialelor și echipamentelor (conducte, supape, pompe, etc.)
- Evaluarea modului de operare a rețelei de canalizare: bazat pe evaluarea hidraulică a debitelor în sistemul primar de colectare, trecerea în revistă și evaluarea interacțiunii componentelor majore ale sistemului (transmisie, pompare, stocare) și detectare a problemelor critice și a dificultăților.
- Apele uzate industriale: evaluarea cantității și tipurilor, gradul de preepurare, cadrul legal și instituțional (ex. ce aranjamente există între agenții industriali și municipalitate/compania de apă în ceea ce privește descărcarea și epurarea apelor uzate industriale).
- Evaluarea facilităților existente de epurare a apelor uzate, inclusiv administrarea și depozitarea nămolului: tipul de proces, capacitate, debit, tehnologie, eficiența epurării, situația actuală, metode de întreținere, dificultăți, calitatea materialelor și echipamentelor.
- Standarde de calitate: Analiza concordanței cu standardele de calitate a apelor ambientale, cu standardele efluentului și cu regulamentele aplicabile; ce investiție este necesară pentru conformarea cu standardele Directivelor UE relevante?
- Dezvoltare durabilă: ce investigații și investiții se recomandă pentru asigurarea dezvoltării durabile a măsurii prin reducerea costurilor de operare?

Activități privind proiectul măsurii și costul proiectului: Consultantul trebuie să evalueze investiția nou propusă și să determine dacă s-au ales soluțiile tehnice adecvate pentru atingerea obiectivelor proiectului. Consultantul trebuie să acorde o atenție deosebită ipotezelor de calcul și să garanteze o dimensionare corectă a facilităților conform cerințelor actuale și viitoare. În acest sens, se vor evalua tendințele de evoluție demografică, precum și cele referitoare la evoluția consumului de apă. Consultantul va garanta că dintre soluțiile tehnice alternative, soluția tehnică aleasă este optimă din punct de vedere tehnico-economic pe toată durata de viață a obiectivului.

Consultantul va garanta că standardele de epurare care se vor realiza la finalizarea investiției nu vor fi sub standardele de epurare impuse de Directivele UE în domeniu. [Lista standardelor relevante pentru proiect]. Se va descrie pre-epurarea apelor uzate industriale (cantitate, tip, aranjamente legale și instituționale).

Consultantul va garanta că prețurile actuale sunt reflectate în costul noii investiții, ca investiția a fost corect estimată, iar rata de schimb luată în calcul este corectă și actualizată.

Dacă consultantul descoperă că unele aspecte tehnice sau costuri au fost greșit specificate, acesta va recomanda o soluție adecvată, pentru a garanta ca proiectul reprezintă soluția tehnico-economică optimă pe baza celor mai actuale prețuri, pentru a atinge obiectivele proiectului.

În cazul lucrărilor (studiilor) deja realizate, la care consultantul are acces deplin, nu este necesar ca acestea să fie repetate, ci mai degrabă evaluate corespunzător, actualizate, perfectate și completate acolo unde este necesar, pentru a pregăti proiectul pentru implementare.

Pentru motivarea investițiilor propuse, trebuie să fie arătat că acestea coincid cu necesitățile de dezvoltare și extindere pe termen lung ale companiei de servicii publice și ale orașului. Investițiile propuse nu trebuie să conducă la îmbunătățirile sistemului și extinderea într-o direcție contrară planului de modernizare și extindere a sistemului care implică costuri minime. Așadar, obiectivul acestei sarcini este revizuirea planului strategic pe termen lung care stabilește direcția generală și

determină politicile de bază și parametri care vor conduce la cele mai scăzute costuri de îmbunătățire a managementului apei potabile/apelor uzate/deșeurilor, ținând seama de constrângerile financiare.

ACTIVITATEA B: Analiza Financiară

Comisia Europeană privește analiza financiară ca pe un aspect crucial al sarcinii consultantului, căruia trebuie să i se acorde o prioritate adecvată.

Articolul 6:2 al Regulamentului ISPA stipulează ca rata asistenței ISPA poate fi de până la 75% din cheltuiala publică (85% în cazuri exceptionale) sau cheltuieli care sunt echivalente cu cheltuiala publică. Această precizare este calificată după cum urmează:

“În cazul asistenței rambursabile, sau unde există un interes special al Comunității, rata asistenței ar trebui să fie redusă luându-se în considerare:

- a) disponibilitatea cofinanțării
- b) capacitatea măsurii de a genera venituri și
- c) aplicarea adecvată a principiului “poluatorul plătește”.

Regulamentul prevede de asemenea: “Rata de asistență furnizată de Comunitate prin ISPA trebuie să fie stabilită în scopul întăririi efectului de levier al resurselor, promovării cofinanțării și utilizării surselor private de finanțare și să țină cont de capacitatea măsurilor de a genera venituri substanțiale.”

Proiectele de mediu finanțate din fonduri ISPA generează venituri prin intermediul taxelor de utilizator plătite de cei care își desfășoară activitatea în sectorul industriei, afacerilor și de către gospodării pentru serviciile furnizate. Așa cum a fost explicat mai sus, prin Regulamentul ISPA se solicită să se țină cont de veniturile viitoare generate de proiect pe toată durata de viață a investiției.

Cerințele minime pentru asistența UE prevăd ca toate proiectele trebuie să fie sustenabile pe durata vieții economice, exemplu: trebuie să fie un flux de venituri viitoare suficient ca să acopere costurile de operare și întreținere. Există, totuși, un al doilea aspect al analizei financiare care este de importanță majoră; trebuie estimat nivelul de subvenții care este cerut pentru a face proiectul viabil din punct de vedere financiar.

Rațiunea finanțării din fonduri ISPA sub forma de asistență este aceea ca proiectele de infrastructură nu pot să acopere întregul cost de investiții și costurile viitoare de operare și întreținere din veniturile viitoare. Viitorul flux de venituri trebuie, cel puțin, să acopere costurile anuale de operare dar poate de asemenea să acopere unele părți din costurile de capital ale noii investiții, în sensul ca fluxul de venituri poate rambursa un credit de la o bancă sau de la o altă instituție. Cu toate acestea, poate fi un anumit procentaj al costurilor de capital care nu vor putea să fie acoperite din veniturile viitoare și care necesită subvenții pentru a face proiectul viabil financiar în timpul vieții sale. Acest element al costului va fi suportat prin ISPA.

Pentru estimarea necesarului de asistență ISPA este necesară construcția unui model financiar pentru întreaga viață economică a proiectului (de obicei 20 – 25 ani) care poate fi folosit ca bază pentru analiza alizată a fluxului de numerar. Modelul va fi folosit pentru a estima valoarea actualizată a veniturilor viitoare nete (ex.: venitul din care se scade costul de operare și întreținere) care poate fi comparată cu valoarea actualizată a costului de capital. În țările din Europa Centrală, în situația actuală, se așteaptă că valoarea prezentă a venitului să fie mai mică decât costul de capital. Această diferență, sau gol financiar, reprezintă suma subvențiilor acordate prin ISPA care este necesară pentru a face un proiect viabil din punct de vedere financiar.

Modelul financiar trebuie să conțină toate elementele de cost, costul de capital și toate costurile asociate pentru operare și întreținere. (Revizuirea schițelor tehnice ale proiectului și evaluarea costurilor investiției propuse (Sarcina A) va furniza o bază bună pentru costul de capital care va fi utilizat în modelul financiar). Toate costurile necesare pentru realizarea proiectului trebuie să fie incluse (studii de fezabilitate, achiziționarea terenului, design și studii de inginerie, construcție, echipament etc. Aceste costuri trebuie să fie înregistrate în anul în care apar și pot include costuri

(precum achiziționarea terenului) care nu sunt eligibile pentru asistența IȘPA. Taxe precum TVA trebuie să fie incluse doar dacă ele sunt nerecuperabile și sunt costuri reale pentru instituția care realizează investiția. De notat că deprecierea nu este un cost de capital și nu ar trebui inclusă în analiza actualizată a fluxului de numerar. (O componentă pentru depreciere poate fi inclusă în tarif pentru a permite înlocuirea obiectivului la un moment dat în viitor). Costurile serviciului dobânzii nu trebuie să fie incluse ca și costuri de operare.

Pentru a evita folosirea diferitelor măsuri de reducere a inflației pentru diferite variabile, modelul trebuie estimat în limite reale. Aceasta nu înseamnă că anumite variabile trebuie să rămână fixate la nivelul valorii din anul 1. De exemplu, se poate estima că veniturile reale în țara vizată vor crește în termeni reali peste durata de viață a proiectului și acest aspect trebuie reflectat în model.

Consultanții trebuie să explice motivul pentru alegerea ratei de actualizare care este folosită în model. De asemenea, dacă modelul trebuie să fie estimat în termeni reali, rata de actualizare trebuie să fie cea reală și nu rata de actualizare nominală. Rata de actualizare de 5% menționată în ghidul Comisiei Europene a fost prevăzută pentru programele Fondului Structural în Europa de vest într-un anumit moment și această rată de actualizare nu trebuie în mod automat aplicată în țara în care proiectul va fi implementat.

În conformitate cu principiul "poluatorul plătește" precum și în conformitate cu scopul de a furniza grantul minim pentru a face un proiect viabil financiar, este posibil să fie necesar ca aceste nivele de tarif să crească pe perioada de implementare a proiectului. Există limite de suportabilitate bine stabilite care fixează o limită superioară a nivelului tarifului ca un procent din venitul pe familie (în general 3-4% din venitul familiei pentru alimentarea cu apă și epurarea apei uzate și 1,5% pentru tratarea deșeurilor solide). Există, de asemenea, limite anuale de creștere procentuală a tarifelor, suportabile pentru populație.

Pentru a evalua suportabilitatea de către populație a investiției, Consultantul trebuie să calculeze rata de suportabilitate a tarifului (media cheltuielilor dintr-o gospodărie pentru serviciul furnizat, în comparație cu media veniturii din gospodărie) și să discute suportabilitatea tarifelor industriale și casnice preconizate. Pentru a face un studiu eficient, Consultantul trebuie să ia în calcul date socio-economice importante pentru operațiunile curente și viitoare, de ex. planurile de dezvoltare municipale/centrale propuse pentru a justifica diverse scenarii funcție de evoluție a populației, necesare pentru a estima cererea viitoare de servicii municipale. Consultantul trebuie de asemenea să culegă informații despre veniturile gospodăriilor, dimensiunile gospodăriilor, numărul membrilor activi, media cheltuielilor pentru procurarea produselor strict necesare etc. Trebuie avut în vedere că echilibrarea, pe de o parte, a dimensiunii investiției și creșterea de tarife necesară, pe de altă parte, va conduce probabil la o condiționare reciprocă.

Modelul financiar trebuie utilizat pentru a determina o politică adecvată de ajustare a tarifului care să asigure viabilitatea financiară a întreprinderii, să dea suficientă încredere instituției financiare care asigură împrumutul și să asigure că tarifele rămân în limite suportabile și că această creștere de tarif are limite acceptabile în fiecare an.

Conceptul de "suportabilitate" a tarifelor pentru gospodării se referă la venitul mediu al gospodăriilor. Consultanții trebuie să determine modul în care fiecare schimbare în politica tarifară va afecta veniturile gospodăriilor pentru diferite nivele de venit, în mod special acele gospodării din categoria celor cu venituri mai scăzute. Consultanții trebuie de asemenea să analizeze impactul oricărui fel de aranjamente de subvenții sociale pentru categoriile sociale cu venituri scăzute (ex.: tarife diferențiate în funcție de venituri, subvenții pentru categoriile sociale cu venit scăzut etc.)

Principiul "poluatorul plătește" trebuie de asemenea aplicat agenților industriali pentru epurarea apei uzate în cadrul SEAU. Tarifal se va stabili luând în considerare încărcarea hidraulică, biologică și cu nămol a efluentului și costul aferent tratării acestora în SEAU.

Toate aceste cerințe (durabilitate, sustenabilitate pentru gospodării și instituțiile de implementare a proiectelor, determinarea asistenței ISPA necesare) trebuie integrate în modelul financiar. Rezultatele analizei nu pot fi prezente într-un singur indicator (ex.: rata internă de rentabilitate) și concluziile pot impune folosirea mai multor indicatori (ex.: RIR, valoarea netă actuală, sustenabilitatea exprimată ca procent al veniturii gospodăriilor pentru o anumită rată a asistenței ISPA). Consultanții trebuie să ajungă la o concluzie în legătură cu rata asistenței ISPA care este necesară pentru a face proiectul viabil din punct de vedere financiar, atâta timp cât rămân în limite suportabile pentru gospodării (inclusiv gospodăriile cu venituri scăzute) și pentru bugetul municipal sau al companiilor de utilități municipale.

Consultantul trebuie să discute modul de interpretare al indicatorilor generați de modelul financiar și de ipotezele cheie. (ex.: care este semnificația ratei interne de rentabilitate?). Modelul trebuie să estimeze asistenței necesare pentru a face valoarea netă actuală (VNP) egală sau puțin mai mare decât zero plecând de la premiza că pentru grantul ISPA la care VNP este zero, fluxul de numerar net al agenției de implementare nu va genera nici pierdere nici surplus și acesta va putea fi considerat nivelul optim al asistenței.

Modelul trebuie să includă o analiză de eficiență: consultantul va identifica variabilele cheie la care situația financiară a orașului și a companiilor de utilități devine sensibilă. Un set de scenarii va fi dezvoltat în scopul de a testa sensibilitatea proiectului la schimbarea ipotezelor cheie, scotând în evidență aceste variabile.

Evaluarea modului de funcționare a companiei de utilități

Consultanții, prin activitatea lor, vor aduce instituția care implementează proiectul (municipalitatea/compania de utilități) în situația de a avea capacitatea financiară pentru a susține funcționarea obiectivului și a finanța investițiile propuse. Viabilitatea financiară a instituției care implementează proiectul (beneficiarul) trebuie demonstrată prin proiecții financiare pe perioada de viață a proiectului. Proiecțiile financiare ale instituției trebuie să se focalizeze pe fluxul de numerar (folosindu-se modelul financiar) dar trebuie, de asemenea, să includă declarația de venituri estimate și bilanța de verificare.

Performanța/situația financiară a instituției care implementează proiectul trebuie comparată cu performanța/situația unor municipalități similare.

Consultanții trebuie să evalueze modul tehnic de administrare a sistemului, forța de muncă, organizarea, disponibilitatea echipamentului tehnic, conceptele de operare și întreținere, (pentru sectorul de apă: activitățile de detectare a scurgerilor). Acolo unde este necesar, consultantul va identifica nevoia pentru schimbări viitoare, întărirea capacității instituționale și va propune soluții pentru eventuale modificări în sistemul de administrație viitor (organizare, nevoia de forță de muncă, nevoia de echipamente, cerințele de funcționare și întreținere etc.).

ACTIVITATEA C: Analiza economică

Regulamentul ISPA solicită ca o aplicație pentru asistența ISPA trebuie să conțină analiza cost-beneficiu.

Impactul economic al proiectului trebuie descris în termeni cantitativi, cât de mult posibil. Beneficiile economice, împreună cu cele sociale, de mediu și din punct de vedere al sănătății generate de proiect, trebuie descrise, iar beneficiarii proiectului trebuie identificați. Dacă este posibil să se cuantifice toate costurile și beneficiile relevante, atunci rezultatele analizei trebuie prezentate folosind indicatori acceptați cum sunt rata internă de rentabilitate, valoarea netă actuală și rata cost-beneficiu.

Este recunoscut că este extrem de dificil să se cuantifice toate beneficiile economice ale unui proiect de infrastructură de mediu, în special când proiectul este doar o parte dintr-o investiție generală mult mai mare. În astfel de cazuri, Regulamentul ISPA permite alte tipuri de analize cuantificate, cum sunt analiza multi-criterială sau analiza cost-eficiență.

O analiză cost-eficiență pleacă de la premisa că obiectivul oricarui proiect asistat de ISPA este să atingă, cel puțin, standardele de tratare stabilite în Directivele relevante pentru mediu și că ISPA nu ar sprijini nici un proiect care are ca rezultat standarde de tratare mai scăzute decât cele prevăzute în Directiva aferentă. În consecință, standardele tehnice UE pot fi privite ca un obiectiv fix de atins în maniera cea mai bună din punct de vedere cost-eficiență socotită pe durata de viață a proiectului. Consultanții trebuie să demonstreze că varianta tehnică aleasă pentru a îndeplini standardele UE este cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

Este în general cazul în care aceste analize comparative fac parte din studiul de fezabilitate al proiectului care determină soluția optimă pentru atingerea obiectivelor proiectului. Consultanții trebuie să utilizeze aceste studii pentru a demonstra că varianta tehnică aleasă este cea mai

avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic pentru a asigura ca standardele de tratare rezultate în urma implementării investiției sunt, cel puțin, cele menționate în Directivele UE relevante și în legislația națională relevantă.

Pot de asemenea să fie folosite comparațiile de cost cu proiecte similare pentru sprijinirea propunerii că varianta tehnică aleasă pentru implementarea proiectului este varianta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.

ACTIVITATEA D: Evaluarea de mediu

Toate aplicațiile pentru asistență din partea ISPA trebuie să includă, conform Regulamentului ISPA, "o evaluare a impactului asupra mediului în mod similar cu evaluarea prevăzută în Directiva Consiliului 85/337/CEE, amendată de 97/11/CE" (Directiva de evaluare a impactului asupra mediului). În consecință, consultantul trebuie să stabilească dacă este necesar de realizat o evaluare a impactului asupra mediului conform cu prevederile Directivei. În particular, consultantul trebuie să stabilească dacă investițiile planificate cad sub incidența Anexei nr. I sau a Anexei nr. II a Directivei EIA. Gradul și modalitatea de consultare asupra publicului este foarte importantă iar consultanții trebuie să stabilească cum să se realizeze aceasta.

Consultantul trebuie de asemenea să stabilească: a) dacă respectiva consultare a fost făcută pe baza unui studiu de impact asupra mediului corespunzător, incluzând un sumar non-tehnic concis dar informativ, și b) modul în care s-a ținut cont de studiul de impact și de rezultatele consultării publicului la acordarea acordului de mediu de către autoritatea responsabilă. Aceste probleme trebuie explicate în mod clar în aplicație și în documentele însoțitoare.

Dacă a fost realizată Evaluarea Impactului asupra Mediului conform cu prevederile Directivei atunci consultantul trebuie să se asigure că acordul dat de autoritatea de mediu competentă este inclus în aplicație împreună cu documentele justificative. Dacă autoritățile naționale reprezintă autoritatea competentă care decide dacă trebuie realizată Evaluarea Impactului asupra Mediului (în cazul proiectelor care se încadrează în Anexa nr. II a Directivei EIA) și acestea decid că nu este necesară realizarea Evaluării, trebuie explicate în aplicație motivele care au dus la această concluzie.

Dacă Evaluarea Impactului asupra mediului este necesară în conformitate cu Directiva EIA și nu a fost realizată, atunci consultanții trebuie să stabilească dacă procesul de Evaluare a Impactului asupra Mediului poate fi finalizat în cadrul contractului lor, și, dacă este așa, aceștia trebuie să sprijine autoritățile naționale să finalizeze procesul de Evaluare. Dacă, după evaluarea consultantului proiectul necesită EIA în conformitate cu Directiva EIA dar aceasta nu poate fi finalizată în cadrul contractului lui, consultantul trebuie să specifice clar acest lucru în rapoartele pe care le întocmește în mod regulat pentru părțile implicate în proiect.

ACTIVITATEA E: Pregătirea aplicației ISPA

Consultanții vor ajuta pe inițiatorii proiectului (beneficiarii) să pregătească aplicațiile pentru cofinanțarea ISPA, în conformitate cu formatul standard al aplicației ISPA. Sursa informațiilor solicitate de aplicația ISPA și de IFI este în mare măsura aceeași, iar pregătirea aplicației ISPA reprezintă, de fapt, punerea împreună a informațiilor colectate în forma solicitată.

Promotorul proiectului ar putea avea deja pregătită o aplicație, situație în care consultantul va trece în revistă documentul și se va asigura că este complet. Dacă nu există aplicație, consultantul va lucra cu autoritățile competente pentru a garanta realizarea unei aplicații complete. În orice situație, rezultatul va fi o aplicație completă, care să poată fi înaintată de către Coordonatorul Național ISPA Comisiei Europene.

ACTIVITATEA F: Termeni de referință pentru asistența necesară în timpul fazelor viitoare ale proiectului

Dacă se consideră necesar în timpul acestei evaluări, Consultantul va pregăti termenii de referință pentru orice asistență tehnică considerată necesară pentru finalizarea pregătirii proiectului. De exemplu, dacă proiectul se va împărți în două faze de implementare, consultantul va pregăti termenii de referință pentru asistența tehnică necesară pregătirii celei de a doua faze a proiectului.

ACTIVITATEA 2

ACTIVITATEA G: Implementarea și Planul de achiziții, documente de licitație

Această activitate se va începe numai după ce conceptul (soluția tehnică), costul, întinderea lucrărilor și obiectivele proiectului au fost clar definite în fazele de început ale asistenței și după ce proiectul a primit opinie favorabilă din partea Comitetului de Management ISPA.

Pentru a dezvolta un program de investiții acceptabil, consultantul va pregăti un Plan de Implementare și un Plan de Achiziții pentru proiect. Diferiții finanțatori ai proiectului pot avea diferite reguli de contractare. Pentru asigurarea unei implementări fără dificultăți a proiectului, Consultantul va lua în considerare din fazele de început ale proiectului, modul în care să organizeze și să grupeze diferitele componente în contracte.

Comisia Europeană nu impune un număr de contracte ca fiind cel mai potrivit. Contractele la cheie sau un număr redus de contracte mari au totuși anumite avantaje și aceasta trebuie avut în vedere. Consultantul va întocmi un plan de achiziții care va garanta că proiectul se implementează cel mai rapid și cel mai eficient. Consultantul va recomanda, de asemenea, forma de contract care este cea mai potrivită pentru proiect (de ex., dacă contractele vor fi conform FIDIC roșu, galben sau argintiu). Comisia poate agree deopotrivă proceduri de licitații deschise sau restrânse; se recomandă procedura optimă ținând seama de circumstanțele proiectului.

Consultantul va garanta că la sfârșitul asistenței există documente de licitație care vor sta la baza contractelor pentru implementarea proiectului. Municipality ar putea avea deja pregătite documente de licitație; în acest caz, consultantul va revizui documentele existente pentru a garanta că sunt conform standardelor. Dacă nu există documente, consultantul va lucra cu autoritățile competente pentru a aduce documentele necesare la un standard corespunzător. Indiferent de condițiile inițiale rezultatul va consta în documente de licitație complete care vor fi folosite pentru implementarea proiectului.

ASIGURAREA PERSONALULUI

Acest studiu necesită următoarele expertize (alese după cum este necesar, conform naturii proiectului):

- Distribuția și tratarea apei
- Ape uzate și canalizare
- Colectarea, tratarea și depozitarea deșeurilor
- Finanțarea serviciilor publice
- Regulamente privind tarifele
- Operarea regiilor de apă
- Administrarea financiară a regiilor de apă
- Managementul deșeurilor solide nepericuloase
- Privatizarea regiilor și participarea sectorului privat la serviciile municipale
- Achiziții publice
- Legislație națională și europeană de mediu

Unul dintre specialiști va acționa ca și coordonator de echipă. Este de dorit ca cel puțin un inginer sau un expert financiar să aibă experiență îndelungată. Toți experții trebuie să aibă câțiva ani de experiență în Europa Centrală. Consultantul trebuie să aloce o perioadă de timp relevantă la locul de implementare a proiectului.

CV-urile experților propuși și programul de lucru al experților la sediul firmei-mamă și [la sediul beneficiarului] vor fi înaintate Comisiei Europene pentru aprobare.

Este de așteptat ca experții locali să fie integrați pe deplin în echipa de consultanță.

RAPORTAREA ȘI PROGRAMAREA

[Programarea lucrării se va realiza în concordanță cu stadiul de pregătire a proiectului]. Totuși, raportul inițial se va înainta în aproximativ o lună de la începerea asistenței.

Consultantul va înainta, în termen de xx săptămâni (o perioadă de timp redusă în funcție de complexitatea proiectului) de la începerea misiunii, un scurt Raport de începere a activității

(Inception Report) (în limba engleză și în limba română) către Municipality, către compania de apă, către Comisia Europeană (Directoratul General de Politici Regionale, Directoratul ISPA), către Ministerul Apelor și Protecției Mediului și către orice altă instituție implicată (ex. instituții financiare internaționale implicate în finanțarea proiectului); raportul va descrie situația de fapt la începerea activității, probleme esențiale și concluzii preliminare, precum și recomandări pentru eventuale schimbări față de abordarea propusă.

Consultantul va înainta, în termen de xx săptămâni de la terminarea misiunii, o variantă a raportului final (Draft Final Report) (în limba engleză și în limba română). Acest raport va fi finalizat în așa măsură încât, dacă nu sunt comentarii ale părților interesate, raportul poate fi considerat final. Toate părțile interesate vor avea xx săptămâni pentru a face comentarii pe marginea raportului. În termen de o săptămână de la primirea comentariilor de la grupurile sau instituțiile implicate în derularea proiectului, consultantul va pregăti raportul final.

Consultantul va pregăti termenii de referință (în engleză și în limba națională) în xx săptămâni de la începerea misiunii, pentru asistența tehnică aferentă fazei a II-a, dacă se solicită acest lucru.

În plus, rapoartele (în Word) și modelul financiar (în Excel) vor fi puse la dispoziție pe CD-ROM la oricare din actorii sus-menționați, dacă aceștia solicită acest lucru.

Contacte și întâlniri

Pentru reușita misiunii, este important ca municipalitatea și compania de utilități să fie implicate împreună în procesul de studiu și ca recomandările să fie făcute în urma consultării cu principalii actori locali implicați. În paralel Consultantul va menține legătura cu Comisia Europeană și IFI care pot fi implicați pentru a se asigura ca proiectul îndeplinește criteriile impuse de aceste instituții pentru finanțarea a astfel de măsuri.

Consultantul va avea următoarele puncte principale de contact:

[Lista]

Municipalitatea și compania de utilități va asigura sprijin Consultantului la colectarea datelor, la transportul local etc. De asemenea, se va pune la dispoziția Consultantului un birou, iar Consultantul va aduce echipamentul de birou necesar.

Întâlnirea de începere pentru studiu este planificată să aibe loc în 2002. Cu toate acestea, Consultantul trebuie să trimită chestionare cât de devreme posibil municipalității și companiei de utilități, înainte de această întâlnire, în scopul demarării procesului de colectare a datelor. Mai mult, cu o săptămână înaintea întâlnirii de începere, Consultantul va transmite o înștiințare companiei de utilități, menționând scopul și obiectivele vizate, durata, programul propus, planificarea întâlnirii, personalul etc. astfel încât să permită părții locale să pregătească în avans întâlnirea. Această înștiințare va fi transmisă în copie la DG Politici Regionale pentru informare.

La sfârșitul misiunii Consultantul va numi o persoană de contact din echipa sa care să fie disponibil pentru consultări ad-hoc prin telefon cu autoritățile române și cu Comisia în legătură cu raportul, pe perioada lunii care urmează finalizării misiunii.

În decurs de o săptămână după predarea raportului de începere a misiunii, Consultantul va organiza o întâlnire cu toți actorii implicați pentru discutarea concluziilor preliminare prezentate în raport.

În decurs de două săptămâni după predarea unei variante a raportului Final (Draft Final report), Consultantul va organiza o întâlnire cu aceiași actori menționați în paragraful anterior pentru discutarea concluziilor prezentate în raport.

BUGETUL MISIUNII

Bugetul pentru această misiune va fi stabilit în urma desfășurării unei licitații. Bugetul nu va depăși în nici un caz ..... euro

Rapoarte și informații disponibile

Următoarele documente au fost deja pregătite și vor fi puse la dispoziția consultantului:

Lista:

Prevederi financiare privind implementarea ISPA

Secțiunea I

Forme și rate de asistență

- (1) Asistența Comunității prin ISPA poate fi sub formă de asistență nerambursabilă directă, de asistență rambursabilă sau orice altă formă de asistență.

Asistența rambursată către autoritatea de management sau către altă autoritate publică va fi refolosită în același scop.

- (2) Rata asistenței din partea Comunității acordată prin ISPA poate fi de până la 75 % din cheltuiala publică sau echivalentă, inclusiv cheltuielile făcute de organismele ale căror activități se încadrează într-un cadru legal sau administrativ care face să fie privite ca echivalente ale unor organisme publice. Comisia poate propune creșterea acestei rate până la 85 %, în special acolo unde consideră că o rată mai mare de 75 % este necesară pentru îndeplinirea unor măsuri esențiale pentru atingerea obiectivelor generale ale ISPA.

Rata asistenței și suma maximă a grantului ISPA vor fi specificate în memorandumul de finanțare aferent măsurii respective.

În cazul asistenței rambursabile sau în cazul în care există un interes special al Comunității, rata de asistență trebuie redusă ținându-se seama de:

- (a) disponibilitatea cofinanțării;
  - (b) capacitatea măsurii de a genera venituri; și
  - (c) aplicarea corespunzătoare a principiului “poluatorul plătește”.
- (3) Măsurile care generează venituri în conformitate cu paragraful 2 (b) sunt acelea care privesc:
- (a) infrastructura a cărei folosință implică taxe provenite de la utilizatori;
  - (b) investiții productive în sectorul de mediu.

Comisia a elaborat recomandări privind aplicarea principiului poluatorul plătește.

- (4) Măsurile privind studiile preliminare și asistența tehnică pot fi finanțate în mod excepțional în proporție de 100% din costurile totale.
- (5) Măsurile acoperite de un memorandum de finanțare vor fi implementate de către țara beneficiară în strânsă colaborare cu Comisia, care își va păstra responsabilitatea pentru utilizarea fondurilor alocate.

Secțiunea a II-a

Angajamente

- (1) Comisia implementează cheltuielile prin ISPA în conformitate cu Reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Comunității Europene, pe baza memorandumului de finanțare care va fi încheiat între Comisie și țara beneficiară.

Totuși, angajamentele bugetare anuale referitoare la asistența acordată măsurilor vor fi efectuate într-unul din următoarele două moduri:

- (a) Angajamentele pentru măsurile finanțate prin ISPA care vor fi realizate pe parcursul a 2 ani sau mai mult trebuie, ca regulă generală și sub rezerva punctului (b), să fie efectuate în rate anuale.

*) Anexa nr. III este reprodusă în facsimil.

Angajamentele pentru prima rată anuală vor fi făcute de către Comisie la semnarea memorandumului de finanțare referitor la măsură.

Acest angajament nu va depăși totalul plății în avans, prevăzută la secțiunea III (2) de mai jos, și al asistenței financiare nerambursabile pentru cheltuielile estimate pentru primul an indicat în planul de finanțare.

Angajamentele pentru ratele anuale următoare trebuie să se bazeze pe planul financiar inițial sau revizuit al măsurii. Acestea vor fi acordate, în principiu, la începutul fiecărui an financiar dar nu mai târziu de 1 aprilie al anului în discuție, cu condiția ca cheltuielile preconizate pentru anul viitor să le justifice și că progresul lucrărilor demonstrează că proiectul avansează satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (b) Pentru măsurile cu o durată mai mică de 2 ani și pentru care asistența Comunității nu depășește 20 milioane Euro, un prim angajament de până 80 % din totalul asistenței acordate poate fi făcut când Comisia semnează memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Diferența va fi angajată în condițiile în care progresul lucrărilor demonstrează că proiectul înaintază satisfăcător către finalizare și sub rezerva disponibilității resurselor bugetare.

- (2) Cu excepția cazurilor deplin justificate, asistența angajată pentru o măsură la care lucrările fizice nu au început în intervalul de 2 ani de la data semnării de către Comisie a Memorandumului de finanțare referitor la măsură, va fi anulată.

În orice caz Comisia trebuie să informeze în timp util țara beneficiară și autoritatea desemnată atunci când există riscul unei anulări.

Secțiunea a III-a

Plăți

- (1) Plățile pot avea forma fie a unui avans, fie a unor plăți intermediare sau a diferenței finale.

Plățile intermediare și plata diferenței finale trebuie să se refere la cheltuieli certificate și plătite, care trebuie susținute de facturi primite sau de documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

- (2) Plățile în avans

Ca o regulă generală, un avans de până la 20% din totalul asistenței acordată prin ISPA, așa cum a fost inițial decis, va fi plătit autorității desemnate așa cum este definită la paragraful (9). Avansul este, ca regulă generală, transferat în următoarele moduri:

- o primă tranșă de până la jumătate din valoarea avansului este plătită când țara beneficiară semnează memorandumul de finanțare;
- diferența este plătită după semnarea primului contract, în mod normal primul contract de lucrări.

Abaterile de la această regulă generală trebuie aprobate printr-o decizie a Comisiei în memorandumul de finanțare referitor la măsură.

Întregul avans sau părți din acesta trebuie returnate de autoritatea desemnată, menționată în paragraful (2), dacă nici o cerere de plată nu a fost transmisă Comisiei în 12 luni de la data la care a fost plătit avansul. Valoarea avansului care trebuie returnat va fi stabilit de Comisie pe baza cheltuielilor eligibile efectiv plătite. Returnarea avansului nu duce la anularea asistenței acordată de către Comunitate.

(3) Plățile intermediare

Plățile intermediare sunt efectuate de către Comisie către autoritatea desemnată la cererea acesteia, dacă măsura progresează satisfăcător către finalizare și vor fi făcute pentru a rambursa cheltuielile efectuate și certificate, sub rezerva următoarelor condiții:

- țara beneficiară a înaintat un raport care să descrie progresul măsurii din punct de vedere al indicatorilor fizici și financiari și conformitatea acesteia cu memorandumul de finanțare, inclusiv, atunci când este cazul, orice condiții specifice referitoare la asistență;
- s-au luat măsuri în sensul îndeplinirii observațiilor și recomandărilor autorităților de inspecție naționale și/sau comunitare;
- au fost indicate măsurile luate pentru corectarea oricăror probleme tehnice, financiare și legale care au apărut;
- a fost analizată orice îndepărtare de la planul financiar inițial;
- au fost descrise etapele parcurse pentru publicitatea măsurii.

Țara beneficiară va fi informată de Comisie dacă nu a îndeplinit una din condițiile stipulate mai sus.

Va fi folosit modelul standard furnizat de Comisie pentru cererile de plată și pentru rapoartele de progres fizic și financiar.

- (4) Țările beneficiare trebuie să se asigure că solicitările de plată sunt înaintate Comisiei, ca regulă generală, de 3 ori pe an, până la 1 martie, 1 iulie și 1 noiembrie cel mai târziu.
- (5) Suma totală a plăților efectuate conform punctelor (2) și (3) nu trebuie să depășească 80 % din totalul asistenței acordate. Comisia poate crește acest procent până la 90 % în cazuri justificate.
- (6) Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate.

Plata diferenței finale din asistența acordată de către Comunitate, calculată pe baza cheltuielilor certificate și într-adevăr efectuate, va fi făcută dacă:

- măsura a fost realizată în conformitate cu obiectivele sale;
- măsura a îndeplinit condițiile sale specifice, cum sunt menționate în memorandumul de finanțare;
- raportul final menționat în secțiunea a V-a a fost înaintat Comisiei;
- autoritatea desemnată sau organismul menționat în paragraful (2) a înaintat către Comisie o cerere de plată, în termen de 6 luni de la data limită de finalizare a lucrării, pentru cheltuielile specificate în memorandumul de finanțare;
- țara beneficiară certifică Comisiei că informațiile furnizate în cererea de plată și în raport sunt corecte;
- țara beneficiară a transmis Comisiei declarația menționată în apendicele B la anexa nr. III.4.,
- toate măsurile de informare și publicitate stabilite de Comisie în anexa nr. III.6 au fost implementate;

- când managementul ajutorului acordat pentru o măsură este conferit agențiilor de implementare din țările beneficiare în sistem descentralizat, țările beneficiare furnizează Comisiei toate informațiile necesare pentru a verifica dacă regulile Comunității privind achizițiile publice au fost îndeplinite, în special cele care privesc publicarea anunțurilor de licitație și transmiterea rapoartelor de evaluare a ofertelor și de adjudecare a contractului, și că au fost respectate toate condițiile specificate în memorandumul de finanțare.
- (7) Dacă raportul final menționat mai sus nu este transmis Comisiei în termen de 6 luni de la data finală de terminare a lucrărilor și de efectuare a plăților, astfel cum este specificat în memorandumul de finanțare, partea de asistență care reprezintă diferența finală pentru acea măsură va fi anulată.
  - (8) Cererile pentru plățile intermediare și pentru plata finală prezentate de țara beneficiară sunt însoțite de o declarație a Responsabilului Național cu Autorizarea, care specifică numai plățile legate de cheltuielile susținute de facturile primite sau de alte documente contabile cu valoare probativă și care sunt conforme cu prevederile care guvernează eligibilitatea cheltuielilor pentru proiectele asistate prin ISPA, astfel cum sunt specificate în anexa nr. III.2.
  - (9) Toate plățile pentru ajutorul acordat de Comisie prin acest memorandum de finanțare vor fi făcute către o entitate centrală, Fondul Național, desemnat de țara beneficiară să primească asemenea plăți. Ca regulă generală, plățile trebuie făcute de către Comisie într-un singur cont bancar desemnat de țara beneficiară, nu mai târziu de 2 luni de la primirea unei cereri valide și complete de plată. Acest termen limită nu se aplică pentru plata avansului. Fondul Național trebuie să transfere cât de repede posibil și în totalitate contribuția ISPA către organismele responsabile cu implementarea.
  - (10) Fondul Național, condus de Responsabilul Național cu Autorizarea (RNA), va avea întreaga responsabilitate pentru managementul fondurilor în cadrul țării beneficiare. RNA va fi, de asemenea, responsabil pentru returnarea către Comisie a oricăror fonduri plătite în plus sau nejustificat.

Responsabilitățile Responsabilului Național cu Autorizarea sunt stabilite în memorandumul de înțelegere încheiat între Comisie și țările beneficiare.

Secțiunea a IV-a

Folosirea euro

- (1) Sumele cuprinse în cererile pentru asistență, împreună cu planul de financiar relevant, vor fi prezentate în euro.
- (2) Sumele privind asistența și planurile de finanțare aprobate de Comisie vor fi exprimate în euro.
- (3) Declarațiile de cheltuieli care justifică cererile de plată corespunzătoare trebuie exprimate în euro.

Rata de schimb care va fi folosită trebuie să fie rata financiară contabilă a Comisiei aplicabilă pentru luna în care declarația de cheltuieli a fost înregistrată în documentele contabile ale autorităților responsabile cu managementul financiar al proiectului. Rata lunară de schimb este fixată conform prevederilor menționate în articolul 1 (2) din Reglementarea Comisiei (EURATOM, ECSC, EC) nr. 3418/93 care stabilește regulile detaliate de implementare a unor prevederi ale Regulamentării financiare din 21 decembrie 1977. Rata de schimb este rata din penultima zi lucrătoare a lunii precedente pentru care ratele sunt stabilite. Comisia va informa autoritățile responsabile cu privire la această rată¹.

- (4) Plățile asistenței financiare acordate de Comisie trebuie făcute în euro către autoritatea desemnată de țara beneficiară în acest sens.

Secțiunea a V-a

Raportul Final

Autoritatea sau organismul responsabil cu implementarea măsurii trebuie să transmită Comisiei un raport final în cel mult 6 luni de la finalizarea măsurii. Raportul final va conține următoarele:

- (a) descrierea lucrărilor efectuate, însoțită de indicatori fizici, cuantificări ale cheltuielilor pe categorii de lucrări și măsurile luate cu privire la clauzele specifice conținute în decizia de acordare a asistenței financiare nerambursabile;
- (b) certificatul de conformitate a lucrărilor cu decizia de acordare a asistenței financiare nerambursabile;
- (c) o primă evaluare a gradului de îndeplinire a rezultatelor prevăzute, mai ales cu privire la:
  - data efectivă de implementare a măsurii;
  - o indicare a modului în care măsura va fi administrată după finalizare;
  - confirmarea, dacă este necesar, a previziunilor financiare, în special a celor privind costurile de operare și veniturile așteptate;
  - confirmarea previziunilor socio-economice, în special a costurilor și beneficiilor așteptate;
  - indicarea acțiunilor luate pentru a se asigura protecția mediului și costurile acestora inclusiv concordanța cu principiul “poluatorul plătește”;
  - data la care măsura finanțată devine operațională.
- (d) informații referitoare la acțiunile de publicitate.

Secțiunea a VI-a

Amendamente la memorandumul de finanțare

- (1) Dacă cheltuiala publică sau echivalentă într-adevăr efectuată diferă de cheltuiala planificată inițial, asistența acordată de Comunitate va fi modificată luându-se în calcul aceasta dar nu trebuie să depășească suma maximă stabilită în memorandumul de finanțare.

O schimbare a ratei asistenței Comunității față de rata acordată inițial sau față de asistența financiară nerambursabilă maximă va necesita o modificare a memorandumului de finanțare conform procedurilor descrise în paragraful (3).
- (2) Dacă atunci când planul de finanțare al unui proiect este amendat, angajamentele și/sau plățile Comunității depășesc deja sumele menționate în planul de finanțare amendat, Comisia va opera ajustările necesare ținând seama de suma supraangajată sau supraplătită, când autorizează prima operație financiară (angajare sau plată) după acel amendament.
- (3) Orice amendament la memorandumul de finanțare se va face în conformitate cu următoarele proceduri:
  - (a) amendamentele care impun o modificare substanțială a obiectivelor sau caracteristicilor proiectului sau o schimbare substanțială în planul de finanțare sau în programul cheltuielilor, trebuie făcute printr-un memorandum de finanțare, ca răspuns la solicitarea țării beneficiare sau la inițiativa Comisiei după consultarea cu țara beneficiară. Definiția modificării “substanțiale” este dată în prevederile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor.

¹ <http://europa.eu.int/comm/dg19/infoeuro/fr/index.htm>

- (b) în cazul unor altor amendamente, țara beneficiară va trimite Comisiei o propunere în acest sens. Comisia trebuie să face observațiile necesare sau își va transmite acordul în cel mult 20 de zile lucrătoare de la primirea propunerii. Amendamentul va fi adoptat după ce Comisia și-a dat acordul. Comitetul de management ISPA va fi informat despre aceste amendamente.
- (c) nici o modificare în cheltuiala anuală, mai mică de 25 % din totalul cheltuielilor planificate pentru proiect nu va fi considerată o modificare substanțială a planului de finanțare și a programului de cheltuieli.

Secțiunea a VII-a

Controlul financiar

- (1) Un audit financiar corespunzător, intern și extern va fi îndeplinit, în conformitate cu standardele de audit internaționale acceptate, de către autoritățile naționale competente de control financiar, care trebuie să fie independente pentru a-și putea desfășura funcția. În fiecare an un plan de audit și un rezumat al concluziilor auditului efectuat trebuie transmise Comisiei. Rapoartele de audit vor fi puse la dispoziția Comisiei.
- (2) Fără a prejudicia verificările efectuate de țările beneficiare, serviciile Comisiei și Curtea Auditorilor pot, prin propriul lor personal sau prin reprezentanți autorizați corespunzător, să efectueze pe teren audituri tehnice și financiare, inclusiv verificări prin sondaj și audituri finale.
- (3) Țara beneficiară trebuie să se asigure că, atunci când personalul Comisiei sau reprezentanții ei corespunzător autorizați și/sau Curtea Auditorilor efectuează verificări, aceste persoane au dreptul să inspecteze pe loc toate documentațiile relevante și care au legătură cu elementele finanțate prin memorandumul de finanțare. Țările beneficiare trebuie să sprijine serviciile Comisiei și Curtea Auditorilor să își efectueze auditurile referitoare la utilizarea fondurilor acordate prin ISPA.
- (4) Implementarea detaliată a prevederilor principiilor controlului financiar, împreună cu înțelegerile de cooperare și coordonare a programării și metodologiei controlului, între Comisie și țările beneficiare sunt specificate în anexa nr. III.4.

Secțiunea a VIII-a

Recuperarea plăților necuvenite

- (1) Dacă implementarea unei măsuri nu justifică fie o parte, fie toată asistența alocată, Comisia va conduce o examinare completă a cazului, în special cerând țărilor beneficiare să își facă cunoscute comentariile, într-un interval specificat de timp și să corecteze orice neregulă.
- (2) Ca urmare a examinării menționate la paragraful (1), Comisia poate reduce, suspenda sau anula asistența referitoare la măsura în cauză, dacă examinarea dezvăluie nereguli, o combinație necorespunzătoare a fondurilor sau neîndeplinirea uneia dintre condițiile specificate în memorandumul de finanțare și în special orice modificare semnificativă care afectează natura sau condițiile de implementare a măsurii și pentru care acordul Comisiei nu a fost cerut. Orice reducere sau anulare a asistenței implică recuperarea sumelor plătite.
- (3) Când Comisia consideră că o neregularitate nu a fost corectată sau că o parte ori întreaga operațiune nu justifică fie numai o parte, fie întreaga asistență acordată acesteia, Comisia trebuie să examineze corespunzător cazul și să solicite țărilor beneficiare să își înainteze observațiile într-o perioadă specificată. După examinare, dacă țara beneficiară nu a luat măsurile corective necesare, Comisia poate:
  - (a) să reducă sau să anuleze orice avans;
  - (b) să anuleze o parte sau întreaga asistență acordată măsurii.

Comisia va hotărî măsura corectoare ținând cont de natura neregulii și de existența oricăror deficiențe în sistemele de management și control.

- (4) Orice suma plătită greșit trebuie returnată Comisiei de autoritatea definită la paragraful (9) din secțiunea a III-a. Dacă această autoritate nu returnează suma datorată Comisiei, țara beneficiară trebuie să ramburseze aceasta sumă Comisiei. Dobânda aplicată conturilor pentru întârzierile de plată trebuie aplicată sumelor nereturnate în conformitate cu regulile specificate în Reglementarea financiară care guvernează bugetul Comunității.

Secțiunea a IX-a Managementul

- (1) Comisia trebuie să ceară țărilor beneficiare:

(a) să stabilească începând cu data de 1 ianuarie 2000, dar în orice caz nu mai târziu de 1 ianuarie 2002, sistemele de management și control care asigură:

- implementarea corespunzătoare a asistenței acordată prin acest memorandum de finanțare, în conformitate cu principiile unui management financiar solid;
- separarea funcțiilor de management și control;
- că declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei sunt corecte și provin dintr-un sistem contabil bazat pe documente justificative care sunt disponibile pentru verificare;

(b) să verifice regulat că măsurile finanțate de Comunitate au fost corect realizate;

(c) să prevină neregulile și să ia măsuri împotriva acestora;

(d) să recupereze orice sume pierdute ca rezultat al neregulilor sau neglijenței.

- (2) Sistemele de management și control ale țărilor beneficiare trebuie să furnizeze un sistem corespunzător de audituri, cum este definit în apendicele A la anexa nr. III.4, pentru a permite în special:

- regularizarea închiderii conturilor sintetice ale Comisiei cu înregistrările contabile și cu documentele justificative de la diferitele niveluri administrative;
- verificarea transferurilor fondurilor Comunitare disponibile și ale altor fonduri;
- examinarea planurilor tehnice și financiare ale proiectului, a rapoartele de progres, procedurile de licitație și contractare la diferitele nivele administrative.

Secțiunea a X-a Monitorizarea

Țările beneficiare și Comisia vor asigura implementarea și monitorizarea în conformitate cu următoarele prevederi:

- (1) Înființarea comitetelor de monitorizare trebuie să aibă loc în urma unei înțelegeri între țările beneficiare implicate și Comisie. Autoritățile și organismele desemnate de țara beneficiară, Comisie și, unde este cazul, BEI și/sau alte instituții cofinanțatoare, vor fi reprezentate în aceste comitete. Vor fi de asemenea reprezentate în asemenea comitete și autoritățile regionale sau locale și societățile private, în cazul în care acestea au competența necesară pentru executarea unui proiect și dacă sunt direct implicate în acest proiect.

- (2) Monitorizarea va fi făcută pe baza unor proceduri de raportare convenite în comun, de verificare prin sondaj și, dacă este necesar, prin înființarea unor comitete ad hoc. Indicatorii se vor referi la caracterul specific al proiectului și la obiectivele acestuia. Aceștia vor fi stabiliți în așa fel încât să arate stadiul atins în executarea măsurii în relație cu planul și obiectivele propuse inițial, și progresul realizat în domeniul managementului și în alte probleme legate de acesta.
- (3) (a) Pentru fiecare măsură, coordonatorul național ISPA trebuie să înainteze Comisiei rapoarte de progres în ultimele de 3 luni până la sfârșitul fiecărui an intreg de implementare.
- (b) Pentru întâlnirile comitetelor de monitorizare, coordonatorul național ISPA trebuie să înainteze rapoarte de progres conform modelului standard furnizat de Comisie. Raportul trebuie să intre în posesia Comisiei cu 15 zile lucrătoare înaintea întâlnirii programate.
- (4) Pe baza rezultatelor monitorizării și ținând seama de observațiile comitetului de monitorizare, Comisia va ajusta sumele și condițiile de acordare a asistenței aprobate inițial, ca și planul de finanțare prevăzut, dacă este necesar, la propunerea țărilor beneficiare.

Comisia va întocmi aranjamentele corespunzătoare pentru aceste modificări, în funcție de natura și importanța lor.

Secțiunea a XI-a Transparența în adjudecarea contractelor

- (1) Procedura care trebuie urmată pentru acordarea contractelor de lucrări, achiziții sau servicii, va respecta principiile cheie stabilite în Titlul IX din Reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Uniunii Europene.
- (2) (a) Participarea la procedurile de licitație trebuie să fie deschisă și pe baze egale pentru toate persoanele fizice sau juridice pentru care este aplicabil tratatul și tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările beneficiare ISPA și din Cipru, Malta și Turcia;
- Prin urmare, se va cere ofertanților să își declare naționalitatea și să prezinte în sprijinul acestora probe normal acceptate de propria legislație.
- (b) În cazurile justificate corespunzător cum ar fi cofinanțarea de la instituții financiare internaționale și după o examinare făcută din timp de Comitetul de management ISPA, Comisia poate permite naționalilor unor țări să participe la licitația pentru contracte.
- (3) (a) Țările beneficiare vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura o participare cât mai mare. Pentru aceasta și când valoarea contractelor o cere, ele trebuie să asigure publicarea în avans a invitației de participare la licitație în Jurnalul Oficial al Comunității Europene și în „Monitorul Oficial” din țările beneficiare.
- (b) Se vor elimina, de asemenea, orice practici discriminatorii și specificații tehnice care pot să limiteze participarea pe baze egale a tuturor persoanelor fizice sau juridice din țările membre sau din țările beneficiare.
- (c) În plus, informația trebuie lansată pe Internet într-o formă transparentă.
- (4) Procedurile detaliate privind licitațiile și contractele sunt stabilite în Sistemul descentralizat de implementare (DIS), manual înființat pentru programul Phare.

Secțiunea a XII-a

Transparența în contabilitate și în rapoartele proiectelor

Țara beneficiară trebuie să se asigure că, pentru măsura la care se referă memorandumul de finanțare, toate organismele publice sau private implicate în managementul și implementarea operațiunilor au fie un sistem separat de contabilitate, fie o codificare contabilă adecvată a tuturor tranzacțiilor implicate, ceea ce va facilita verificarea de către Comisie și de către autoritățile naționale de control, a cheltuielilor efectuate. De asemenea, trebuie să se asigure că toate cheltuielile sunt corect atribuite proiectului în cauză.

Autoritățile responsabile vor asigura accesul la toate documentele justificative cu privire la cheltuielile pentru fiecare proiect pe o perioadă de 5 ani efectuarea ultimei plăți pentru proiectul respectiv.

Secțiunea a XIII-a

Evaluarea ex-post

Prin evaluarea ex-post se vor analiza atât utilizarea resurselor, cât și randamentul și eficiența asistenței și a impactului său, precum și factorii ce contribuie la succesul sau eșecul implementării măsurilor, realizărilor și rezultatelor.

După finalizarea măsurilor, Comisia și țările beneficiare vor evalua modul în care acestea au fost îndeplinite, inclusiv randamentul și eficiența utilizării resurselor. Evaluarea va cuprinde și impactul real al implementării lor pentru a se stabili dacă obiectivele inițiale au fost atinse. Printre altele, această evaluare se va referi și la contribuția măsurilor la implementarea politicilor Comunității în domeniul mediului sau contribuția acestora la politicile privind rețeaua Trans – Europeană extinsă și transportul în comun. De asemenea, ele vor evalua și impactul măsurilor asupra mediului.

Anexa III.2

Prevederi privind eligibilitatea cheltuielilor pentru măsurile finanțate prin ISPA

Secțiunea I

Domeniul cheltuielilor

ISPA acordă asistență pentru următoarele măsuri:

- (1) Proiecte de mediu care dau posibilitatea țărilor beneficiare să se alinieze la cerințele legilor Comunității privind protecția mediului și cu obiectivele Parteneriatului de Aderare;
- (2) Proiectele de infrastructură în transport, care promovează o mobilitate susținută și, în particular, cele care constituie proiecte de interes comun în baza criteriilor Deciziei nr. 1692/96/CE² și cele care permit țărilor beneficiare să se conformeze obiectivelor Parteneriatului de Aderare; acesta include interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale ca și rețelele transeuropene și accesul la aceste rețele;
- (3) Studii preliminare, evaluări și măsuri de asistență tehnică inclusiv acțiunile de informare și publicitate legate de proiectele eligibile. Acestea includ asistență tehnică și administrativă în beneficiul mutual al Comisiei și al țărilor beneficiare, care nu sunt în mod normal în sarcina administrației publice naționale, acoperind identificarea, pregătirea, managementul, monitorizarea, auditul și supervizarea proiectelor.

Regulile specificate în Secțiunile II - XII de mai jos referitoare la proiectele listate la punctele (1) și (2) de mai sus, sunt totuși aplicate prin analogie și deciziilor pentru proiectele menționate la punctul (3).

² Decizia Nr. 1692/96/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 1996 privind directivele Comunității pentru dezvoltarea rețelei de transport transeuropean.

Secțiunea a II-a

Definiții și concepte de bază

(1) Conceptul de proiect, etape ale proiectului și grupurile de proiecte

În scopul prevăzut de acest document, se vor aplica următoarele definiții:

- (a) un “proiect” reprezintă o serie de lucrări indivizibile economic în scopul atingerii unei funcții tehnice precise și cu un scop clar identificat.
- (b) o “etapă independentă tehnic și financiar” reprezintă o etapă care poate fi identificată ca operațională în întregul său.

O etapă poate acoperi, de asemenea, studiile preliminare, de fezabilitate sau tehnice necesare pentru îndeplinirea unui proiect.

- (c) pot fi grupate proiectele care îndeplinesc următoarele condiții:
  - trebuie să fie localizate pe același curs de apă sau în aceeași arie de captare sau să fie situate de-a lungul aceluiași coridor de transport;
  - trebuie cuprinse în același plan global privind cursul de apă sau aria de captare sau coridorul, în scopuri bine identificate;
  - trebuie supervizate de un organism responsabil cu coordonarea și monitorizarea grupului de proiecte în cazurile în care proiectele sunt derulate de autorități competente diferite.

(2) “Autoritatea responsabilă cu implementarea”

- (a) pentru proiectele finanțate prin ISPA “autoritatea responsabilă cu implementarea” este organismul responsabil cu licitațiile și contractările. Această autoritate este specificată la punctul 3 din anexa nr. I la memorandumului de finanțare.

Ca o consecință, orice schimbare a “autoritatea responsabilă cu implementarea” unui proiect trebuie să fie aprobată de către Comisie printr-un memorandum de finanțare.

În mod normal prin această autoritate se înțelege beneficiarul final al asistenței acordată prin ISPA. Numai această autoritate efectuează cheltuieli eligibile.

- (b) Totuși, această autoritate poate delega implementarea altui organism care poate, de asemenea, să efectueze cheltuieli eligibile. În asemenea cazuri, Comisia trebuie informată de tipul delegărilor propuse și trebuie să primescă o copie a documentelor relevante.

(3) Conceptul de “administrație publică”

Administrația publică poate cuprinde următoarele trei niveluri de guvernare:

- organisme de guvernare centrale (nivel național);
- organisme de guvernare regionale;
- organisme de guvernare locale.

În plus, acest concept poate include și organismele a căror activitate poate intra într-un cadru legal sau administrativ în virtutea faptului că sunt privite ca echivalentul unor organisme publice.

(4) Implementarea și perioada de implementare a unui proiect

- (a) Implementarea unui proiect cuprinde toate etapele de la planificarea preliminară (incluzând studiul variantelor) până la finalizarea proiectului aprobat și până la măsurile de publicitate pentru un proiect finanțat;
- (b) Memorandumul de finanțare se poate aplica uneia sau mai multor etape menționate mai sus;
- (c) Perioada de implementare a proiectului reprezintă, ca regulă generală, perioada necesară pentru finalizarea etapelor sus-menționate până în momentul în care proiectul devine complet operațional și obiectul fizic descris în memorandumul de finanțare a fost finalizat/definitivat.

(5) Evidența documentelor și transparența

Orice cheltuială declarată Comisiei trebuie să se bazeze pe înțelegeri legale obligatorii și/sau pe documente. Este imperativă existența unei evidențe documentare corespunzătoare.

În scopul maximizării transparenței și pentru a permite controlul Comisiei și/sau al autorității naționale competente de control financiar asupra cheltuielilor, fiecare țară beneficiară trebuie să se asigure că orice organism implicat în managementul și implementarea proiectelor a stabilit o evidență contabilă separată privitoare la proiectul descris în memorandumul de finanțare.

(6) Cheltuieli

Cheltuielile trebuie raportate la plățile certificate și făcute efectiv de către autoritatea responsabilă cu implementarea, susținute de facturi plătite sau de documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

„Documentul contabil cu valoare probativă echivalentă” reprezintă orice document transmis de către autoritatea definită la punctul 2 din această secțiune pentru a demonstra că intrările contabile oferă o imagine adevărată și corectă a tranzacțiilor reale implicate, în concordanță cu practicile contabile standard. Este necesară o aprobare prealabilă a Comisiei atunci când se folosesc documente contabile cu valoare probativă echivalentă.

Secțiunea a III-a**Principalele categorii de cheltuieli eligibile**

Ca regulă generală cheltuielile legate de:

- studiile de fezabilitate;
- planificare și proiectare, inclusiv studiul privind impactul asupra mediului;
- pregătirea terenului;
- construcții;
- utilaje și instalații implicate permanent în proiect;
- testare și instruire;
- managementul proiectului;
- măsurile compensatorii și de reducere a impactului asupra mediului;
- alte tipuri de cheltuieli specificate în memorandumul de finanțare;
- măsuri luate ca urmare a prevederilor anexei nr. III.6 privind informarea și publicitatea sunt subiecte eligibile pentru competențele prezentate mai jos.

Secțiunea a IV-a

Studii de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectului

(1) Cheltuieli legate de studiile de fezabilitate, planificarea și proiectarea proiectelor

- (a) Cheltuielile legate de studiile de fezabilitate, planificare incluzând studiile privind impactul asupra mediului, expertize legate de proiect și proiectarea proiectelor sunt, ca regulă generală, eligibile, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie direct legate de unul sau mai multe proiecte și să fie aprobate în mod special printr-un memorandumul de finanțare;
- (b) În acele cazuri, când mai multe proiecte se derulează printr-același contract sau când autoritatea responsabilă cu implementarea exercită funcțiile de mai sus pe cont propriu, acestea trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului, bazat pe documente contabile sau pe documente cu valori probative echivalente (de exemplu cu ajutorul sistemului de alocare a timpului).

(2) Implicarea administrației publice

În cazurile în care funcționarii din administrația publică sunt implicați în activitățile menționate la punctul 1(a) al acestei secțiuni, cheltuielile pot fi acceptate ca eligibile de către Comisie, în cazuri clar justificate și în concordanță cu următoarele criterii:

- funcționarul a renunțat temporar la statutul său de funcționar în administrația publică;
- cheltuielile trebuie să aibă la bază un contract privind unul sau mai multe proiecte specificate; în cazul în care un contract se referă la mai multe proiecte, costurile trebuie să fie alocate într-un mod transparent (de exemplu cu ajutorul programărilor în timp);
- cheltuielile trebuie să fie direct legate cu unul sau mai multe proiecte individuale avute în vedere;
- contractul trebuie să fie limitat în timp și nu trebuie să depășească data limită stabilită pentru finalizarea proiectului;
- sarcinile care trebuie îndeplinite pentru acel contract nu trebuie să acopere atribuții administrative generale, ca cele specificate la punctul 1 din secțiunea a VIII-a;
- dispozițiile nu trebuie să fie folosite pentru a ocoli procedurile de achiziții publice ale Comunității.

Secțiunea a V-a

Pregătirea terenului și construcțiile

- (1) În cazurile în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție sau părți din acestea, pe cont propriu, costurile trebuie contabilizate printr-un sistem contabil separat și transparent al proiectului bazat pe documente contabile sau pe documente cu valoare probativă echivalentă.

În cazul în care sunt implicați funcționari ai administrației publice, se aplică prevederile specificate la punctul (2) din secțiunea a IV-a.

- (2) Costurile eligibile trebuie să includă doar costurile reale apărute după datele specificate în la punctul (1) din secțiunea a X-a, și legate direct de proiect. Costurile eligibile pot include toate sau numai unele din următoarele categorii:

- costuri privind munca (salarii brute și nete);
- cheltuieli pentru utilizarea durabilă a echipamentelor pe perioada construcțiilor;
- costuri de producție folosite pentru implementarea proiectului;
- costuri de funcționare și alte categorii de cheltuieli, dacă sunt în mod specific justificate; acestea trebuie alocate în mod echitabil, în concordanță cu standardele contabile general recunoscute;
- cheltuielile de funcționare impuse nu sunt eligibile în cazul în care autoritatea menționată la punctul (1) de mai sus este inclusă în administrația publică.

- (3) Ca regulă generală costurile trebuie să fie evaluate la prețul pieței.

Secțiunea a VI-a

Achiziții, închirieri de echipamente și active necorporale

(1) Echipamentul durabil care este parte a cheltuielilor de capital din cadrul proiectului

- a) Cheltuielile privind achizițiile sau producția de utilaje și echipamente care vor fi permanent instalate și fixate în proiect sunt eligibile dacă acestea sunt prinse în inventarul echipamentului durabil de către autoritatea specificată la punctul (2) din secțiunea a II-a și sunt considerate ca și cheltuieli de capital, în concordanță cu convențiile standard de contabilitate;
- b) Fără a prejudicia punctul (3) din secțiunea a IX-a, închirierea acestor echipamente este considerată ca parte a costurilor de operare și este neeligibilă.

(2) Achizițiile de active necorporale

Achizițiile și utilizarea activelor necorporale, ca de exemplu patentele, sunt eligibile dacă sunt necesare pentru implementarea proiectului.

(3) Echipamente utilizate pentru implementarea proiectului

- (a) În cazul în care autoritatea responsabilă cu implementarea execută pregătirea terenului și lucrările de construcție, sau o parte din acestea, pe cont propriu, cheltuielile privind achizițiile sau producția echipamentelor care sunt angajate pe perioada fazei de implementare a proiectului, nu sunt eligibile.
- (b) Echipamentele durabile, care sunt în mod expres achiziționate sau produse pentru implementarea proiectului, pot fi considerate eligibile dacă acestea sunt fără valoare economică ori distruse după folosință și dacă sunt specificate în memorandumul de finanțare.

(4) Echipamentele durabile utilizate de administrația publică

- (a) Cheltuielile privind achiziția sau închirierea de echipamente durabile utilizate de administrația publică nu sunt eligibile.
- (b) Fără a prejudicia prevederile punctului (2) și (3) din secțiunea a VIII-a, cheltuielile privind echipamentul sau cele necesare pentru închirierea acestuia, utilizat de administrația publică ca urmare a sarcinilor privind monitorizarea și supervizarea, pot fi eligibile numai cu acordul Comisiei.

Secțiunea a VII-a

Achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată

Cheltuielile cu achiziționarea terenului și taxa pe valoarea adăugată (TVA) nu sunt eligibile.

Secțiunea a VIII-a

Cheltuieli administrative

(1) Principii generale

Ca regulă generală, cheltuielile administrației publice, inclusiv salariile funcționarilor de la nivel național, regional și local nu sunt eligibile pentru asistență (inclusiv asistență tehnică), cu excepția cheltuielilor clar fundamentate provenite din obligațiile ce revin pentru realizarea controalelor financiare, monitorizării financiare și fizice, evaluarea și prevenirea neregulilor și a cheltuielilor care intră sub incidența obligațiilor de recuperare a sumelor pierdute.

Cu excepția Fondului Național, costurile care includ salariile legate de angajarea temporară, la inițiativa Comisiei, a personalului temporar, fie funcționari publici, fie proveniți din sectorul privat, pentru lucrări privind managementul, urmărirea, evaluarea și controlul sunt eligibile prin măsuri de asistență tehnică așa cum sunt definite în la punctul (3) din secțiunea I.

Echipamentul pentru monitorizare poate fi eligibil dacă este permis în mod specific printr-o măsură de asistență tehnică menționată în memorandumul de finanțare.

(2) Organizarea Comitetelor de monitorizare

- a) Fără a prejudicia punctul (1) de mai sus, cheltuielile apărute în organizarea procesului de monitorizare sunt eligibile prin prezentarea unor documente justificative;
- b) Ca regulă generală, costurile permise includ una sau mai multe dintre următoarele categorii:
- servicii de traducere;
  - închirierea de săli de conferință și aranjamentele auxiliare;
  - închirierea de echipamente audio-video și alte echipamente electronice necesare;
  - procurarea documentației și facilităților aferente;
  - taxe pentru participarea experților;
  - cheltuieli pentru călătorii.
- c) Salariile și alocațiile pentru funcționarii din administrația publică intervenite în acest context nu sunt eligibile.

(3) Întâlniri la cererea Comisiei

Regulile prevăzute la punctul (2) de mai sus pot fi aplicate prin analogie la organizarea de întâlniri ad-hoc la cererea Comisiei.

Secțiunea a IX-a

Alte tipuri de cheltuieli

(1) Managementul și supervizarea proiectului

Cheltuielile referitoare la managementul și supervizarea proiectului sunt, ca regulă generală, eligibile. Sunt aplicate prevederile specificate la punctele (1) și (2) din Secțiunea a IV-a.

(2) Costuri financiare

Nici un tip de costuri financiare legate de realizarea proiectului nu este eligibil; acestea privesc în particular dobânzile pentru finanțarea intermediară, comisioane bancare, comisioane de garanție, etc.

Garanțiile bancare legate de împrumuturile bancare folosite pentru finanțarea proiectului pot fi eligibile cu acordul Comisiei.

(3) Tehnici financiare care nu implică un transfer imediat al activelor proprii

Fără a prejudicia prevederile punctului (2), tehnicile financiare, care nu necesită implicarea imediată a transferului activelor proprii pot fi considerate eligibile, dacă sunt justificate și aprobate în memorandumul de finanțare.

Țările beneficiare trebuie să demonstreze, printr-o analiză a riscurilor, că tehnicile folosite sunt mai avantajoase din punct de vedere economic decât achiziționarea directă a unor bunuri.

(4) Cheltuieli de operare, costuri curente ale proiectelor finanțate

- a) Nici un tip de costuri de operare apărute după finalizarea proiectului nu sunt eligibile;
- b) Ca excepție de la prevederile punctului (a) de mai sus, cheltuielile pentru pregătirea personalului pentru operare și testarea proiectului și a echipamentelor pot fi luate în considerare ca și cheltuieli eligibile pentru o anumită perioadă, definită în memorandumul de finanțare.
- c) Principiile definite la punctele (a) și (b) menționate mai sus sunt valabile, de asemenea, pentru o componentă individuală completă a unui proiect sau a unui grup de proiecte, chiar și în cazul în care întregul proiect nu a fost încă finalizat.

(5) Măsuri de publicitate și informare

Cheltuielile pentru măsurile luate în conformitate cu prevederile anexei nr. III.6 privind informarea și publicitatea sunt eligibile.

Secțiunea a X-a

Perioada de eligibilitate

(1) Limita inițială de timp privind eligibilitatea

Limita inițială de timp privind eligibilitatea este evaluată diferențiat în conformitate cu următoarele situații:

- (a) Când selecția proiectului, licitația și contractarea de către țările beneficiare fac obiectul aprobării ex-ante a Comisiei³, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care memorandumul de finanțare al proiectului este semnat de Comisie.

În caz excepțional, când finanțarea proiectului este realizată printr-o combinație fie de la BEI, fie de la alta instituție finanțatoare și asistența financiară nerambursabilă ISPA, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data încheierii acordului cu BEI sau cu altă instituție finanțatoare, pentru fiecare proiect. Ca regulă generală, această dată nu trebuie să fie mai devreme de 6 luni de la data menționată la primul subparagraf. Sunt necesare în mod obligatoriu următoarele condiții:

- lucrările și contractele pentru care se aplică prevederile trebuie să fie identificate în memorandumul de finanțare;

³ Vezi Articolul 12.(1), Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

- BEI sau altă instituție finanțatoare certifică respectarea prevederilor articolelor 108 (2), 109 (2) și (3), 114 (1), 115, 117 și 118 ale Reglementării financiare aplicabilă bugetului general al Comisiei Europene.

În cazurile de mai sus, ca regulă generală, Comisia dispune aplicarea, după examinarea de către Comitetul de management ISPA, a prevederilor articolului 114 (2) din Reglementarea financiară aplicabilă bugetului general al Comisiei Europene.

- (b) După decizia Comisiei de a acorda sprijin agențiilor de implementare ale țărilor candidate pe baze descentralizate⁴, cheltuielile sunt eligibile pentru asistență de la data la care cererea de finanțare ajunge la Comisie (serviciul ISPA), cu condiția ca cererea de finanțare să poată fi considerată completă.

Plățile făcute înainte de data specificată la punctele (a) și (b) de mai sus sunt neeligibile.

(2) Modificări ale proiectelor

- (a) Orice modificare a unui proiect aprobat, care este egală sau mai mare de 5 milioane euro ori de 20% din costul total al acestuia, oricare ar fi mai mic, trebuie considerată o modificare substanțială a proiectului. Modificările majore ale obiectelor fizice ale proiectelor care schimbă natura acestuia sunt de asemenea tratate ca fiind “substanțiale”.

Regulile stabilite la paragraful (1), se aplică și pentru eligibilitatea cheltuielilor privind modificările de mai sus.

- (b) Pentru orice altă modificare a proiectului, cheltuielile privind noi elemente fizice suplimentare sau extinse sunt eligibile din momentul în care cererea de modificare este primită de Comisie (serviciul ISPA).
- (c) Cererea pentru modificări și informațiile relevante atașate la aceasta pot fi prezentate comitetului de monitorizare. Înregistrarea cererii și a materialelor depuse trebuie să fie făcută în minuta întâlnirii.

(3) Timpul limită final privind eligibilitatea

- a) Data finală a eligibilității este specificată, ca regulă generală, în Articolul 4, paragraful 3 din memorandumul de finanțare.
- b) Data finală depinde de plățile făcute de către autoritatea responsabilă cu implementarea.
- c) Data finală a eligibilității este prevăzută în memorandumul de finanțare respectiv. După ce aceasta dată a expirat, beneficiarul dispune de o perioadă de șase luni pentru a supune Comisiei solicitarea de plată finală împreună cu raportul final și o notificare, așa cum este prevăzut în paragraful (6) din secțiunea a III-a din anexa nr. III.1 și în apendicele B la anexa nr. III.4 la memorandumul de finanțare.
- d) Comisia nu poate extinde această perioadă de șase luni.

⁴ Vezi Articolul 12.(2), Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1266/99 din 21 iunie 1999

Secțiunea a XI-a

Cererile de plată

Cererile de plată prezentate Comisiei de către țările beneficiare au la bază facturile deja plătite, așa cum sunt definite la punctul (6) din Secțiunea a II-a.

În cazul lucrărilor angajate de către un concesionar sau de un organism echivalent, autoritatea guvernamentală responsabilă trebuie să certifice corectitudinea cheltuielilor.

Cererile de plată trebuie să fie înregistrate și certificate de către Responsabilul Național cu Autorizarea. Cererile sunt apoi înaintate Comisiei prin intermediul Delegației Comisiei Europene.

Secțiunea a XII-a

Alte elemente nespecificate în detaliu

- (1) Orice întrebări apărute, care nu sunt explicit specificate în principiile referitoare la eligibilitatea cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate prin ISPA, trebuie discutate cu Comisia. Comisia se va strădui să răspundă întrebărilor în mod deschis, în spiritul înscris în aceste principii și cu referire la principiile stabilite pentru fondurile de coeziune.
- (2) În cazul conflictelor dintre aceste principii și regulile naționale de eligibilitate, principiile prezentate mai sus trebuie să primeze.

Anexa nr. III.3.a

Model de cerere de plată pentru raportarea progresului financiar și fizic

INSTRUMENTUL PENTRU POLITICI STRUCTURALE DE PREADERARE – ISPA
SOLICITARE DE PLATĂ

A. TIPUL PLĂȚII

Plăți peste 80% ☐	Plăți intermediare ☐	
	Plăți ale balanței finale ☐	

B. FONDUL NAȚIONAL / IDENTIFICAREA CONTULUI

Numele:
Adresa:
Persoana de contact:
Telefon: Fax:
E-mail:
Denumirea băncii:
Sediul băncii:
Codul poștal: Oraș:
Numărul contului: Codul scurt:

C. MĂSURA

Denumirea măsurii:
Codul măsurii ISPA: Codul național de referință:
Nr. memorandumului de finanțare curent:
Data:

D. AUTORITATEA RESPONSABILĂ CU IMPLEMENTAREA

Denumire:
Adresa:
Cod poștal: Oraș:
Persoana de contact:
Telefon:
E-mail:

E. CHELTUIELI INTERVENITE ȘI PLĂȚI ISPA

- a) cheltuieli eligibile confirmate la data:
 b) în această solicitare de plată:
 c) = a)+b) cheltuieli cumulative la data:
 d) plăți cerute de această aplicație:
 e) = d)/b) % din cheltuielile confirmate:

Totalul plăților ISPA primite de către Fondul Național (FN) până la data:

F. CHELTUIELILE ELIGIBILE CURENTE PE CATEGORII Moneda: euro

Categorii de cheltuieli (*)	Cheltuieli în memorandumul de finanțare curent	Cheltuieli confirmate anterior	Cheltuieli confirmate în această cerere de plată până la data:	Totalul cheltuielilor confirmate	Rata de execuție financiară
	(1)	(2)	(3)	(4)=(2)+(3)	(5)=(4)/(1)
Taxe de proiectare					
Pregătirea terenului					
Principalele lucrări					
Utilaje și echipamente					
Asistență tehnică					
Supervizare					
Altele					
Total					

(*)Categoriile prezentate sunt exemple care pot fi ajustate în vederea reflectării stadiului real al proiectului. Este de dorit o defalcare pe contract.

G. INDICATORII FIZICI AI EXECUȚIEI

Tipul lucrării (*)	Indicatori fizici (*)		Execuția fizică până la data plăților anterioare	Până la (data)	Până la (data)	Rata execuției fizice %
	Unitatea	Cantitatea		Execuția fizică referitoare la această cerere de plată	Execuția fizică referitoare la cererea de plată totală înaintată	
		(1)	(2)	(3)	4=(2)+(3)	5=(4)/(1)

(*) categoriile utilizate vor fi cele prezentate în formularul F.

H. SCURTĂ DESCRIERE A LUCRĂRILOR EFECTUATE

A se detalia progresul înregistrat de la ultima aplicație

I. CONDIȚII SPECIFICE PRIVITOARE LA MĂSURILE ARTICOLULUI 8 AL MEMORANDUMULUI DE FINANȚARE (M.F.)

A se preciza condițiile specifice, dacă acestea există, și modul în care acestea au fost îndeplinite.

J. OBSERVAȚII ȘI RECOMANDĂRI ALE AUTORITĂȚILOR DE INSPECȚIE NAȚIONALE SAU COMUNITARE (Anexa III.1 la memorandumul de finanțare)

A se preciza observații sau recomandări, dacă acestea există (cu referiri complete la sursa acestora), și modul în care acestea au fost îndeplinite.

K. PROBLEME TEHNICE, FINANCIARE ȘI LEGISLATIVE (Anexa nr. III.1 la memorandumul de finanțare)

A se face referire la orice tip de probleme care pot apărea în implementarea măsurilor, inclusiv devieri de la planul de finanțare original și a se furniza explicații cu privire la acțiunile întreprinse pentru corectarea acestora.

L. MĂSURI ADOPTATE ÎN SCOPUL INFORMĂRII CU PRIVIRE LA ASISTENȚA OFERITĂ DE COMUNITATE (Anexa nr. III.6 la memorandumul de finanțare)

Panouri ridicate la locul execuției? Da Nu

Mijloacele folosite pentru informarea publicului asupra măsurilor în cauză:

Presă Televiziune Radio

Alte mijloace audio-vizuale

Tipul documentației scrise, disponibile pentru public

Tipuri de documentații scrise la dispoziția publicului:

M. CONFIRMAREA RESPONSABILULUI NAȚIONAL CU AUTORIZAREA

Prin prezenta declar că cheltuielile eligibile confirmate se referă la articolele deja plătite și la investițiile aprobate, și care nu sunt rezultat al schimbării măsurii sau lucrărilor în afara măsurii descrise, și că documentele originale privind plățile indicate în listele anexate, sunt păstrate de aceasta entitate sau de autoritatea de implementare, ștampilate corect și disponibile în vederea consultării având ca scop principal verificarea acestora.

Data:

Semnatura și autentificarea

Anexa nr. III.3.b

**MODEL CE VA FI ÎNAINȚAT COMITETULUI DE MONITORIZARE
DIN ZIUA/LUNA/ANUL**

FIȘA DE MONITORIZARE ISPA	
1A. IDENTIFICAREA MĂSURII	
Denumirea măsurii:	
Codul măsurii ISPA:	
Agenția de Implementare:	
Rata asistenței ISPA:	
Data semnării Memorandumului de finanțare:	- Comisia - Țara
Numărul amendamentului Memorandumului de finanțare:	- Comisia - Țara
1B. AGENȚIA DE IMPLEMENTARE (AI)	
Numele:	
Adresa:	
Codul poștal:	Localitatea:
Persoana de contact:	
Telefon:	
E-mail:	
2. SCURTĂ DESCRIERE CRONOLOGICĂ A ACTIVITĂȚILOR / LUCRĂRILOR REALIZATE	
3. CONDIȚII SPECIFICE REFERITOARE LA MĂSURĂ (ARTICOLUL 8 AL MEMORANDUMULUI DE FINANȚARE MF)	
Se va face referire la condițiile specifice, dacă există, și se va preciza modul în care au fost îndeplinite, precum și data îndeplinirii acestora (nr. scrisorii Comisiei prin care se aduce la cunoștință îndeplinirea condițiilor respective).	

4. ACTUALIZAREA PLANULUI DE ACHIZIȚII							
Contract (Nr., Tip&Descriere)*	Data publicării anunțului de prevederilor a licitației	Tipul licitației vizate**	Data publicării anunțului de licitație		Costul contractului / costul estimativ al contractului milioane euro	Tipul co- finanțării Combinată / paralelă	Data semnării și numele câștigătorului / stadiu***
			Dacă nu s- a publicat	Dacă s-a publicat			
			Data estimativă	Data, nr. MO/ Internet			
Semnat							
În pregătire							

(*) Specificați contractul principal.

(**) Indicați dacă acordul contractual va fi conform Cărții FIDIC Roșii, Galbene sau Argintii. Specificați dacă licitația este local, internațională sau restrânsă și justificați procedura în cazul precificării.

(***) Pentru contractele aflate în pregătire, oferiți câteva detalii despre stadiul pregătirii documentelor de licitație.

5.		PLANUL DE CHELTUIELI				UM: EURO			
Anul	Costul eligibil total		Plățile efectuate		Cheltuieli viitoare estimative		Cheltuieli totale		Diferență/ Cost total% (9)=((7)-(2))/total (2)
	Estimarea inițială*	Estimarea acceptată curentă **	(până la data raportării)	(%) (3)/(2)	(de la data raportării)	(%) (5)/(2)	(7)=(3)+ (5)	(%) (7)/(2)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
2000									
2001									
2002									
Trim. 1									
Trim. 2									
Trim. 3									
Trim. 4									
2003									
Trim. 1									
Trim. 2									
Trim. 3									
Trim. 4									
2004									
2005									
2006									
Total									

Propuneri de schimbare a Planului Financiar Da Nu

Transmise la CE în data de:

Vor fi transmise la CE în data de:

Vor fi prezentate în cadrul Comitetului de Monitorizare (atașați planul și motivele schimbării)

* La momentul semnării Memorandumului de Finanțare

** Ultimul Comitet de Monitorizare

6. FISA INFORMATIVA PRIVIND EXECUTIA FIZICA SI FINANCIARA (*)												
Categoriile de cheltuieli eligibile (*)	Execuția fizică						Execuția financiară					
	Indicatori fizici (*)		Execuția fizică de la ultimul Comitet de Monitorizare	Execuția fizică până la actualul Comitet de Monitorizare	Rata execuției fizice (%)	Indicatori financiari	Cheltuieli de la ultimul Comitet de Monitorizare	Cheltuieli până la actualul Comitet de Monitorizare	Rata execuției financiare (5)	Progres fizic	Progres financiar total	Progres fizic total
	UM	Cantitate										
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	9=8/5	10=4*6/100		
TOTAL					4=(3)/(1)							

(*) se va acoperi 100% din costul eligibil.

7. CAUZA DIFERENȚELOR (DACĂ EXISTĂ) DINTRE EXECUȚIA FIZICĂ ȘI CEA FINANCIARĂ
EXPLICAȚII PRIVIND ÎNTÂRZIERILE (DACĂ EXISTĂ)

8. PROBLEME TEHNICE, FINANCIARE SAU LEGALE (ANEXA NR. III.1 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Se va face referire la orice problemă apărută în implementarea măsurii, incluzând, ca punct de plecare, planul de finanțare original și se va explica ce acțiuni au fost întreprinse pentru a fi corectate.

Se va face referire la orice suspendare, corecție financiară și/sau neregularitate.

9. OBSERVAȚII ȘI RECOMANDĂRI ALE AUTORITĂȚILOR DE INSPECȚIE NAȚIONALE ȘI/SAU COMUNITARE (ANEXA NR. III.1 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Se va prezenta, pe scurt, observațiile sau recomandările, dacă există, (cu referire la sursă) și se va declara modul prin care s-a răspuns la acestea.

10. MĂSURI ADOPTATE PENTRU PROMOVAREA ASISTENȚEI COMUNITARE (ANEXA NR. III.6 LA MEMORANDUMUL DE FINANȚARE)

Panouri ridicate la locul execuției? Da Nu

Mijloacele de comunicare utilizate pentru informarea publicului despre măsură:

Presa Televiziune Radio

Alte mijloace audio-vizuale

Tipul documentației tipărite aflată la dispoziția publicului:

11. DATA PREVĂZUTĂ PENTRU FINALIZARE

În memorandumul de finanțare inițial (data finală inițial stabilită):

În memorandumul de finanțare curent (data finală în memorandumul de finanțare de modificat):

Data prevăzută pentru finalizare:

Modificarea datei va fi propusă în comitetul de monitorizare: Da

Nu

Anexa nr. III.3.c

Model pentru solicitarea de modificări

PROPUNEREA DE MODIFICARE ISPA

Autoritatea Responsabilă cu implementarea:

1. IDENTIFICAREA MĂSURII

Denumirea măsurii:

Autoritatea responsabilă cu implementarea:

Codul măsurii ISPA:

Data:

Rata finanțării ISPA:

2. SCHIMBAREA DATEI DE FINALIZARE A MĂSURII

Data curentă:

Data propusă spre finalizare:

3. SCHIMBĂRI PROPUSE ÎN PLANUL DE FINANȚARE(*)

euro

	Cheltuieli eligibile totale conform Memorandumului de finanțare în vigoare	Cheltuieli eligibile efectuate sau previziuni pentru cheltuielile totale
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
2005		
După 2006		
Total		

Solicitare de creștere a asistenței

Da Nu

Suma solicitată ca și creștere – dacă este cazul (euro)

(*) de anexat planul de finanțare modificat

4. MODIFICĂRI ÎN COSTURILE ELIGIBILE ALE MĂSURII			euro
Categoria de cheltuieli (*)	Costuri totale eligibile curente	Modificarea solicitată	Costuri totale eligibile propuse
Proiectare			
Organizare de șantier			
Lucrări			
Utilaje și echipamente			
Asistență tehnică			
Supervizare			
Altele (specificări)			
Total			

(*)Categoriile prezentate sunt exemple care pot fi ajustate în vederea reflectării stadiului real al proiectului. Este de dorit o defalcare pe contract.

5. MODIFICĂRI ALE INDICATORILOR FIZICI			
Tipul lucrării	Unitate	Data estimată pentru finalizare	Propuneri

6. MODIFICĂRI ALE CARACTERISTICILOR MĂSURII
A se detalia.

7. MOTIVE PENTRU MODIFICĂRILE PROPUSE
A se detalia.

Propunerea de modificare:

Data înaintării solicitării de modificare:

Semnatura coordonatorului național ISPA:

Anexa nr. III.4**Acord privind cerințele minime de control financiar aplicabile măsurilor finanțate prin ISPA****Secțiunea 1**

Acordul privind cerințele minime pentru controlul financiar aplicabil măsurilor finanțate prin ISPA, denumit în continuare CMCF, se aplică asistenței financiare furnizate în baza prezentului memorandum de finanțare și sunt implementate de către administrația țării beneficiare.

Secțiunea a 2-a

- (1) Sistemele de control și management ale țării beneficiare trebuie:
  - (a) să asigure implementarea corespunzătoare a asistenței în concordanță cu obiectivele managementului financiar adecvat;
  - (b) să furnizeze o certificare corespunzătoare a validității solicitărilor pentru plățile intermediare și plata finală, bazată pe cheltuielile efectuate;
  - (c) să furnizeze un sistem de audit corespunzător;
  - (d) să specifice instituțiile și responsabilitățile și, în particular, controlul efectuat la diferite nivele pentru a asigura validitatea certificării;
  - (e) să faciliteze identificarea posibilelor puncte slabe sau riscuri ce pot apărea în executarea acțiunilor și a proiectelor;
  - (f) să stabilească măsurile corective necesare pentru eliminarea punctelor slabe, riscurilor sau neregulilor identificate pe parcursul execuției proiectului, în particular în ceea ce privește managementul financiar.
- (2) Pentru atingerea obiectivelor CMCF un sistem de audit corespunzător este cel care îndeplinește cerințele menționate în apendicele A.

Secțiunea a 3-a

- (1) Țările beneficiare trebuie să organizeze controale periodice sau finale ale măsurilor și proiectelor, denumite de în continuare controale, efectuate în particular pentru:
  - (a) a verifica eficiența sistemelor de management și control în vigoare;
  - (b) a verifica selectiv, pe baza analizei riscului, declarațiile de cheltuieli de la diferitele nivele implicate.
- (2) Țările beneficiare trebuie să organizeze o distribuție egală a controalelor pe parcursul perioadei în cauză.
- (3) La selecția măsurilor și proiectelor ce vor face obiectul controalelor se va avea în vedere:

- (a) controlul unui eșalon reprezentativ de proiecte în ceea ce privește tipul și mărimea lor;
- (b) factorii de risc identificați de controalele naționale sau ale Comunității;
- (c) concentrarea proiectelor sub tutela unor autorități de implementare sau beneficiari finali, astfel încât principalele autorități de implementare și beneficiarii finali să fie subiectul aceluiași tip de control înainte de finalizarea fiecărui proiect.

Secțiunea a 4-a

Pe parcursul controalelor, țările beneficiare trebuie să urmărească verificarea următoarelor:

- (a) aplicarea practică și eficacitatea sistemelor de management și control;
- (b) corespondența între înregistrări și documentele justificative la nivelul beneficiarului final și al autorităților intermediare, pentru un număr adecvat de documente contabile;
- (c) existența unui sistem de audit adecvat;
- (d) natura și calendarul cheltuielilor relevante (angajamente și plăți) pentru un număr adecvat de cheltuieli, corespunzător cerințelor Comunității, în ceea ce privește caracteristicile fizice aprobate ale proiectului și al lucrărilor executate;
- (e) utilizarea proiectului este în concordanță cu cea descrisă în solicitarea de cofinanțare din partea Comunității;
- (f) contribuțiile financiare sunt în limitele stipulate în memorandumul de finanțare și sunt plătite beneficiarului final fără nici un fel de reducere sau întârziere nejustificată;
- (g) a fost făcută disponibilă cofinanțarea națională corespunzătoare;
- (h) măsurile cofinanțate au fost implementate în concordanță cu prevederile memorandumului de finanțare corespunzător măsurii finanțate.

Secțiunea a 5-a

Controalele trebuie să stabilească dacă anumite probleme apărute au un caracter sistematic sau prezintă un risc pentru alții; trebuie, de asemenea, să identifice cauzele unor astfel de situații, orice examinări ulterioare care sunt necesare și acțiunile corective și preventive care sunt necesare.

Secțiunea a 6-a

Fiecare țară beneficiară și Comisia trebuie să se consulte cel puțin o dată pe an în vederea coordonării programelor de control pentru a se putea maximiza efectele benefice ale tuturor

resurselor alocate pentru control la nivel național și Comunitar. Aceste consultări trebuie să se refere la tehnicile de analiză a riscului ce vor fi aplicate și trebuie să țină cont de controalele recente, rapoartele și comunicările autorităților naționale, ale Comisiei și Curții Europene de Conturi.

Secțiunea a 7-a

- (1) Țările beneficiare trebuie să asigure investigarea și soluționarea corespunzătoare a neregulilor evidente raportate în urma controalelor naționale sau comunitare.
- (2) Dacă o neregulă evidentă nu a fost soluționată în mod corespunzător în termen de șase luni din momentul în care a fost raportată autorității de implementare în cauză, țara beneficiară trebuie să informeze Comisia, în cazul în care nu a informat-o în condițiile prevăzute anexei nr. III.5.
- (3) Pentru paragrafele (1) și (2), “soluționat corespunzător” înseamnă prezentarea de dovezi suficiente, care să demonstreze că neregula nu a existat sau a fost corectată, de către beneficiarul final sau de către autoritatea de implementare în fața persoanei sau a organizației adecvate, responsabilă pentru control în țara beneficiară.

Dacă o anumită neregulă are un caracter sistematic, “soluționat corespunzător” înseamnă adoptarea pașilor necesari pentru corectarea cazurilor care nu au fost indentificate în mod individual în cadrul controalelor, pentru a se preveni repetarea lor.

- (4) Dovezile la care se face referire în paragraful (3) pot consta în copii ale înregistrărilor contabile și documentelor relevante sau orice alt document necesar.

Secțiunea a 8-a

- (1) Țara beneficiară va prezenta Comisiei o declarație elaborată de către o persoană sau organizație independentă de serviciul de implementare, al cărei model indicativ este descris în apendicele B, nu mai târziu de data solicitării plății finale referitoare la măsura finanțată. Declarația va cuprinde concluziile controalelor efectuate în anii precedenți și va furniza concluzii referitoare la validitatea solicitării efectuării plății finale, a legalității și regularității operațiunilor, cu evidențierea declarației finale privind cheltuielile.
- (2) În cazul în care există puncte slabe importante în ceea ce privește managementul și controlul, sau frecvența ridicată a neregulilor înregistrate nu permite furnizarea unei asigurări de ansamblu pentru validitatea solicitării efectuării plății finale, declarația trebuie să se refere la aceste circumstanțe și să furnizeze o evaluare a dimensiunii problemelor și a impactului financiar.

În asemenea cazuri Comisia poate solicita efectuarea unui control în vederea identificării și rectificării neregulilor într-o perioadă specificată de timp.

Secțiunea a 9-a

Țările beneficiare vor informa Comisia până la data de 30 iunie a fiecărui an, iar pentru prima oară până la data de 30 iunie 2002 cel târziu în ceea ce privește aplicarea CMCF în anul calendaristic precedent, cu referire specială la cerințele secțiunii a 2-a și incluzând orice completări sau actualizări necesare ale descrierii sistemelor de management și control, cerute în secțiunea a IX-a din anexa nr. III.1.

Secțiunea a 10-a

Comisia și țara beneficiară trebuie să lucreze împreună pentru a se asigura că obiectivele acestui acord sunt îndeplinite în cadrul aranjamentelor administrative din fiecare țară beneficiară.

Secțiunea a 11-a

- (1) Persoanele și organizațiile responsabile pentru implementarea operațiunilor cofinanțate de către Comunitate trebuie să se asigure că toate documentele și evidențele contabile necesare pentru control sunt furnizate oficialilor responsabili de efectuarea controlului sau persoanelor împuternicite pentru aceasta.
- (2) Oficialii responsabili de efectuarea controlului sau persoanele împuternicite pentru aceasta pot solicita să le fie furnizate extrase sau copii ale documentelor sau evidențelor contabile menționate în paragraful (1).

Secțiunea a 12-a

Informațiile colectate pe parcursul controalelor trebuie să fie protejate de secretul profesional, în concordanță cu prevederile relevante ale legislației naționale și Comunitare. Aceste informații nu pot fi comunicate altor persoane decât celor care, conform atribuțiilor lor în cadrul țării beneficiare sau în cadrul instituțiilor Comunitare, trebuie să intre în posesia acestora pentru îndeplinirea atribuțiilor respective.

Secțiunea a 13-a

Oficialii Comisiei Europene trebuie să aibă acces la toate documentele elaborate în scopul efectuării controlului în cadrul CMCF sau la cele referitoare la controale deja efectuate, inclusiv la informațiile stocate în sistemele de procesare a datelor.

Secțiunea a 14-a

Prevederile acestui acord nu împiedică țările beneficiare să aplice procedurile naționale de control mai riguroase decât cele descrise aici.

Apendicele A

**DESCRIEREA SUCCINTĂ A CERINȚELOR REFERITOARE LA INFORMAȚIILE
NECEȘARE PENTRU
UN SISTEM DE AUDIT CORESPUNZĂTOR**

Un sistem de audit corespunzător, descris în secțiunea a 2-a (c), este îndeplinit pentru o anumită formă de asistență când:

- (1) Evidențele contabile ținute la nivelul de management corespunzător furnizează informații detaliate despre plățile făcute beneficiarilor finali pentru fiecare proiect cofinanțat, inclusiv data înregistrării contabile, suma fiecărei cheltuieli, identificarea documentului justificativ, data și metoda de plată; înregistrările vor fi susținute de documentele justificative necesare (de exemplu, facturi).
- (2) În cazul cheltuielilor care au doar parțial legătură cu operațiunile cofinanțate de către Comunitate, există justificări suficiente care să demonstreze corectitudinea alocării sumelor între cele cofinanțate de către Comunitate și celelalte operații. Justificări similare există de asemenea pentru toate tipurile de cheltuieli, care sunt recunoscute ca eligibile ca și valoare sau în raport cu celelalte costuri.
- (3) Planurile tehnice și financiare ale proiectelor, rapoartele de progres, documentele privind aprobarea grantului, procedurile de licitație și contractare, etc., sunt păstrate disponibile la nivelul de management adecvat.
- (4) La raportarea plăților către o autoritate intermediară, informațiile menționate în paragraful (1) sunt incluse într-o declarație de cheltuieli detaliată, care precizează, pentru fiecare proiect cofinanțat de Comunitate, fiecare cheltuială individuală, în vederea întocmirii sumei totale certificate. Aceste declarații detaliate de cheltuieli constituie documentele de bază pentru înregistrările contabile ale autorităților intermediare.
- (5) Autoritățile intermediare vor ține înregistrări contabile pentru fiecare proiect în parte și pentru sumele cheltuielilor certificate de fiecare dată de către beneficiarii finali. La raportarea către ofițerul menționat în paragraful (9) din secțiunea a III-a din anexa nr. III, autoritățile intermediare vor prezenta o listă a proiectelor aprobate în cadrul fiecărei forme de asistență, împreună cu informațiile pentru fiecare proiect în parte cuprinzând cel puțin o identificare completă a proiectului și beneficiarului final, data aprobării asistenței financiare nerambursabile, sumele alocate și plătite, perioada acoperită de cheltuieli și suma cheltuielilor pe măsuri și subprograme. Aceste informații constituie documentația justificativă a înregistrărilor contabile făcute de autoritățile desemnate și baza pentru pregătirea declarațiilor de cheltuieli care vor fi prezentate Comisiei.
- (6) În cazul în care beneficiarii finali raportează direct autorității desemnate, declarațiile detaliate de cheltuieli, menționate în paragraful (4), constituie documentația justificativă pentru înregistrările contabile ale autorității desemnate, care este responsabilă pentru întocmirea listei de proiecte menționată în paragraful (5).
- (7) În cazurile în care una sau mai multe autorități intermediare intervin între beneficiarul final și autoritățile desemnate, fiecare autoritate intermediară solicită, pentru a-și asuma responsabilitate, declarații detaliate ale sumelor cheltuite procesate la un nivel inferior, pentru a fi folosite ca documentație justificativă pentru propriile înregistrări contabile, din care va raporta mai sus un rezumat al sumelor cheltuite pentru fiecare proiect în parte.
- (8) În cazul unor alte moduri de organizare a procedurilor de management și de informare, inclusiv transferurile computerizate de date, toate autoritățile implicate vor obține suficiente informații de la nivelul inferior pentru a își justifica propriile înregistrări contabile și sumele raportate la nivel superior, asigurând în acest fel un sistem de audit corespunzător a rezumatelor sumelor raportate Comisiei pentru fiecare cheltuială și pentru documentele justificative la nivelul beneficiarului final.

Apendicele B

MODEL INDICATIV AL DECLARAȚIEI CARE TREBUIE ATAȘATĂ LA CEREREA FINALĂ DE PLATĂ

Către Comisia Europeană
 Directoratul General
 REGIO

Subiect: <Măsura finanțată prin ISPA numărul și localizarea>

- (1) Subsemnatul, ...(se specifică numele, funcția și serviciul), am examinat declarația finală de plată pentru ..... (se indică măsura finanțată prin ISPA și perioada acoperită) împreună cu cererea către Comisie pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară.

SCOPUL CONTROLULUI

- (2) Am condus controlul în concordanță cu prevederile CMCF, am planificat și executat controlul în vederea obținerii unei asigurări rezonabile că declarația finală de cheltuieli și solicitarea de plată a sumelor provenite din asistența comunitară nu conțin declarații false..... (Se descriu pe scurt etapele practice de executare a controlului).

OBSERVAȚII

- (3) Scopul controlului a fost îngrădit de următoarele:

- (a) .....
 (b) .....
 (c) ....., etc.

(Se vor indica limitările controlului, de exemplu probleme sistemice, deficiențe de management, lipsa unui audit constant, lipsa documentației ajutoare, cazurile aflate în proceduri legale, etc.; se va estima suma cheltuielilor afectate de aceste limitări și ajutorul Comunitar corespunzător acestora).

- (4) Controlul, împreună cu concluziile oricărui alt control național sau din partea Comunității la care am avut acces, au dezvăluit o frecvență joasă/ridică (se va indica corespunzător; dacă este ridicată se va explica) a erorilor/neregulilor. Toate erorile/neregulile au fost rezolvate satisfăcător de către autoritățile de management și nu par să afecteze suma provenită din asistența comunitară, cu următoarele excepții:

- (a) .....
 (b) .....
 (c) ....., etc.

(Se indică erorile/neregulile care nu au fost rezolvate corespunzător, și pentru fiecare caz, posibilul caracter sistemic al acestora și extinderea problemelor și mărimea sumelor provenite din asistența comunitară care par să fie afectate de acestea).

CONCLUZII

În cazul în care nu există limitări ale controlului, iar frecvența erorilor depistate este redusă și toate problemele au fost rezolvate în mod satisfăcător:

- (5) (a) În urma controlului și a concluziilor oricărui control național sau din partea Comunității, la care am avut acces, opinia mea este că declarația finală de cheltuieli prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute în concordanță cu reglementările și prevederile programului, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară pare să fie validă.

În cazul în care există unele limitări ale controlului, dar frecvența erorilor nu este ridicată, sau dacă există probleme care nu au fost rezolvate satisfăcător:

- (b) Cu excepția problemelor la care s-a făcut referire la punctul (3) și (sau) erorile/ neregulile care par că nu au fost rezolvate în mod satisfăcător și la care s-a făcut referire la punctul (4), opinia mea, bazată pe controlul efectuat și pe concluziile oricărui control național sau din partea Comunității la care am avut acces, este că declarația finală de cheltuieli prezintă corect, în toate aspectele materiale, cheltuielile făcute în concordanță cu reglementările și prevederile programului, și solicitarea făcută Comisiei pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară pare să fie validă.

În cazul în care există unele limitări majore ale controlului sau dacă frecvența erorilor depistate este ridicată, chiar dacă erorile/neregulile au fost rezolvate în mod satisfăcător:

- (c) Din cauza problemelor la care am făcut referire la punctul (3) și (sau) a frecvenței ridicate a erorilor menționate la punctul 4, nu sunt în poziția de a exprima o opinie asupra declarației finale de cheltuieli și asupra solicitării făcute Comisiei pentru plata sumelor provenite din asistența comunitară.

Anexa nr. III. 5**Acord cu privire la nereguli și la recuperarea sumelor încasate eronat prin ISPA****Secțiunea 1**

Acest acord nu trebuie să afecteze aplicarea în țara beneficiară a regulilor referitoare la procedurile penale sau cooperarea judiciară dintre țările beneficiare ori dintre Comisie și țările beneficiare cu privire la problemele penale.

Secțiunea a 2-a

- (1) Țările beneficiare trebuie să comunice Comisiei în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a memorandumului de finanțare:
- prevederile stabilite de lege, reglementările sau acțiunile administrative pentru aplicarea măsurilor finanțate prin ISPA;
  - lista cuprinzând autoritățile și organismele responsabile cu aplicarea măsurii, principalele prevederi referitoare la rolul și funcționarea acestor autorități și organisme și la procedurile pentru aplicarea cărora sunt responsabile.
- (2) Țările beneficiare trebuie să comunice imediat Comisiei orice amendamente la informațiile furnizate prin îndeplinirea cerințelor paragrafului (1).
- (3) Comisia trebuie să studieze comunicările făcute de țările beneficiare și trebuie să le informeze asupra concluziilor rezultate. Aceasta trebuie să rămână în contact cu țările beneficiare atât timp cât este necesar pentru îndeplinirea prevederilor acestei secțiuni.

Secțiunea a 3-a

“Neregulă” înseamnă orice încălcare a prevederilor memorandumului de finanțare rezultând dintr-o acțiune sau omisiune a unui operator economic, care are, sau a avut ca efect prejudicierea bugetului general al Comunității și/sau a legilor naționale relevante sau o grupă de cheltuieli nejustificată.

Secțiunea a 4-a

- (1) În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să raporteze Comisiei, Oficiului European Antifraudă orice nereguli care au fost subiectul inițierii unor investigații administrative sau judiciare.

Pentru aceasta trebuie, pe cât posibil, să dea detalii privind:

- detalii privind măsura finanțată prin ISPA;

- prevederile care au fost încălcate, natura și suma cheltuielilor; în cazurile în care nu s-a efectuat nici o plată, sumele care ar fi fost greșit plătite dacă nu s-ar fi descoperit neregulile, cu excepția cazurilor când eroarea sau neglijența este descoperită înaintea plății și nu conduce la pedepse administrative sau judiciare;
  - suma totală și distribuția acesteia între diferitele surse de finanțare;
  - perioada în care, sau momentul în care, neregula a fost comisă;
  - practicile folosite pentru comiterea neregulii;
  - felul în care a fost descoperită neregula;
  - autoritățile naționale sau organismele care au întocmit raportul oficial cu privire la nereguli;
  - consecințele financiare, suspendarea, dacă este cazul, a plăților și posibilitățile de recuperare;
  - data și sursa primei informații care a dus la suspiciunea că se comite o neregulă, data la care a fost întocmit raportul oficial privind neregula, și unde este cazul, țara beneficiară și terțele țări implicate;
  - identitatea oricăror persoane fizice sau juridice implicate, exceptând cazurile în care asemenea informații nu au relevanță în combaterea neregulilor din cauza caracterului neregulilor în cauză.
- (2) Dacă unele dintre informațiile menționate la paragraful (1), și în particular, cele care privesc practicile folosite în comiterea neregulilor și maniera în care acestea au fost descoperite nu sunt disponibile, țările beneficiare trebuie, pe cât posibil, să furnizeze informațiile lipsă atunci când înaintează Comisiei următoarele raporte trimestriale privind neregulile.
- (3) Dacă reglementările naționale prevăd confidențialitatea investigațiilor, comunicarea informațiilor trebuie să fie subiectul unei autorizări din partea unei instanțe judecătorești competente.

Secțiunea a 5-a

Fiecare țară beneficiară trebuie să raporteze Comisiei și, dacă este necesar, statelor membre implicate, orice nereguli descoperite sau presupuse că au existat, atunci când există temerea că:

- acestea pot avea foarte rapid repercusiuni în afara teritoriului său: și/sau
- arată că „*mal praxix*” a fost implicat (folosit).

Secțiunea a 6-a

În timpul celor 2 luni după sfârșitul fiecărui trimestru, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia, cu referire la orice alt raport anterior întocmit sub secțiunea a 4-a, despre procedurile

instituite ca urmare a neregulilor notificate anterior și a schimbărilor importante care rezultă din aceasta, incluzând:

- sumele care au fost sau se așteaptă să fie recuperate;
- măsurile interimare luate de țara beneficiară pentru asigurarea recuperării sumelor plătite greșit;
- procedurile judiciare sau administrative instituite în vederea recuperării sumelor greșit plătite și pentru impunerea sancțiunilor;
- motivele în cazul suspendării procedurilor de recuperare; pe cât posibil, Comisia trebuie notificată înainte de luarea deciziei;
- orice suspendări ale acuzărilor judiciare.

Țările beneficiare trebuie să notifice Comisiei deciziile administrative sau judiciare ori principalele motive privind suspendarea acestor proceduri.

Secțiunea a 7-a

Dacă nu există nereguli de raportat în perioada de referință, țările beneficiare trebuie să informeze Comisia despre acest lucru în aceeași limită de timp stabilită în paragraful (1) din secțiunea a 4-a.

Secțiunea a 8-a

Atunci când autoritățile competente din țara beneficiară decid, la cererea expresă a Comisiei, să inițieze sau să continue procedurile legale în vederea recuperării sumelor greșit plătite, Comisia poate să decidă să ramburseze țării beneficiare, total sau parțial, costurile legale și costurile care decurg direct din procedurile legale, la prezentarea probelor documentare, chiar dacă procedurile nu au avut succes.

Secțiunea a 9-a

- (1) Comisia trebuie să păstreze contacte corespunzătoare cu țara beneficiară în scopul suplimentării informațiilor furnizate despre neregulile la care se face referire în secțiunea a 4-a, despre procedurile menționate în secțiunea a 6-a și, în particular, despre posibilitatea de recuperare.
- (2) Independent de contactele menționate în paragraful (1), Comisia trebuie să informeze țările beneficiare atunci când natura neregulii este de asemenea manieră încât sugerează că practici similare sau identice pot apărea în alte țări beneficiare.
- (3) Comisia trebuie să organizeze pentru reprezentanții țărilor beneficiare întâlniri de informare la nivelul Comunității, pentru a examina împreună cu aceștia informațiile obținute conform secțiunilor 4, 5 și 6, și paragrafului (1) din această secțiune, în special cu privire la

învățămintele care trebuie trase în viitor referitoare la nereguli, la măsurile de prevenire și la procedurile legale.

- (4) La cererea unei țări beneficiare sau a Comisiei, țările beneficiare și Comisia trebuie să se consulte în scopul eliminării oricărui aspect ce prejudiciază interesele Comisiei, care devine evidentă în timpul îndeplinirii prevederilor în vigoare.

Secțiunea a 10-a

Comisia trebuie să informeze cu regularitate țările beneficiare, în cadrul convenției de prevenire a fraudelor, despre ordinul de mărime al fondurilor implicate în neregulile care au fost descoperite și despre categoriile de nereguli, împărțite pe tipuri și pe sume (valoric).

Secțiunea a 11-a

- (1) Țările beneficiare și Comisia trebuie să ia toate măsurile de precauție necesare pentru a se asigura că informațiile pe care le schimbă rămân confidențiale.
- (2) Informațiile la care se face referire în această acord nu pot fi trimise în particular altor persoane decât celor din țările beneficiare sau din cadrul instituțiilor comunitare care au, conform atribuțiilor lor, acces la acestea, decât dacă țările beneficiare care le furnizează au specificat în mod expres aceasta.
- (3) Numele persoanelor fizice sau juridice pot fi dezvăluite altor țări beneficiare sau instituții comunitare numai dacă aceasta este necesară pentru prevenirea sau pedepsirea unei nereguli sau pentru a stabili dacă o presupusă neregulă a avut loc.
- (4) Informațiile comunicate sau obținute în orice mod, potrivit acestui acord, vor fi supuse confidențialității profesionale și vor fi protejate în același mod în care informații similare sunt protejate de legislația națională a țărilor beneficiare care le primesc și de către prevederile corespondente aplicabile instituțiilor Comunității.

În plus, aceste informații nu pot fi folosite în alt scop decât cel prevăzut în prezentul acord, decât dacă autoritățile care le-au furnizat și-au dat acordul expres, și cu condiția ca prevederile în vigoare în țările beneficiare în care se găsește autoritatea receptoare să nu interzică asemenea comunicare sau folosire.

- (5) Paragrafele de la (1) la (4) nu împiedică folosirea, în orice acțiune legală sau procedură instituită ulterior pentru neconcordanța cu regulile Comunității în domeniul asistenței de preaderare, a informațiilor obținute conform acestui acord. Autoritatea competentă din țările beneficiare care a furnizat aceste informații trebuie informată dinainte despre asemenea folosire.
- (6) Când o țară beneficiară notifică Comisia că o persoană fizică sau juridică, al cărui nume a fost comunicat Comisiei conform prezentului acord, în urma anchetei ulterioare, se dovedește că nu a fost implicată în nici o neregulă, Comisia trebuie în continuare să-i informeze pe toți

aceia cărora le-a dezvăluit numele, conform prezentului acord, asupra aceluși fapt. Aceste asemenea persoane nu trebuie, după aceea, să mai fie tratate, în virtutea notificărilor anterioare, ca persoane implicate în neregula în vedere.

Secțiunea a 12-a

Sumele recuperate trebuie distribuite între țările beneficiare și Comisie în conformitate cu ratele de cofinanțare, proporțional cu cheltuielile deja făcute de acestea.

Secțiunea a 13-a

Verificările și inspecțiile pe loc efectuate pentru protejarea intereselor financiare ale Comunității împotriva neregulilor, astfel cum sunt definite în secțiunea a 3-a, trebuie pregătite și conduse de către Comisie în strânsă cooperare cu autoritățile competente din țările beneficiare, care vor fi notificate în timp util despre obiectul și scopul verificărilor și al inspecțiilor menționate în această anexă, astfel încât autoritățile să poată acorda tot sprijinul necesar. În acest scop, oficialii țării beneficiare implicate pot participa la verificările și inspecțiile pe loc.

În plus, dacă țara beneficiară implicată dorește, verificările și inspecțiile pe loc pot fi efectuate împreună de către Comisie și autoritățile competente ale țării beneficiare.

Secțiunea a 14-a

Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate de către Comisie asupra operatorilor economici, respectiv asupra persoanelor fizice sau juridice, sau la alte organisme naționale cărora le este atribuită putere legală, dacă există motive să se creadă că au fost comise nereguli.

Pentru a se facilita efectuarea de către Comisie a acestor verificări și inspecții, operatorilor economici trebuie să le fie solicitată o garanție a accesului la sediul, terenul, mijloacele de transport sau alte domenii, folosite în scopuri de afaceri.

Când este strict necesar să se stabilească și dacă neregulile există, Comisia poate efectua verificări și inspecții la alți operatori economici implicați, pentru a avea acces la informațiile pertinente deținute de aceștia despre faptele care fac subiectul verificărilor și inspecțiilor pe loc.

Secțiunea a 15-a

- (1) Verificările și inspecțiile pe loc trebuie efectuate în baza responsabilității și autorității Comisiei de către oficialii sau alți angajați ai acesteia, împuterniciți corespunzător în baza regulamentelor relevante ale Comisiei și în continuare "inspectorii Comisiei". Persoanele puse la dispoziția Comisiei de către țara beneficiară ca experți naționali secundanți, pot asista la aceste verificări și inspecții.

Inspectorii Comisiei își vor exercita puterea pe baza unei autorizații care le atestă identitatea și poziția, împreună cu un document care să indice subiectul și scopul verificării și inspecției pe loc.

Conform legii Comunitare aplicabile, este necesar ca ei să corespundă regulilor de procedură stabilite de legele țării beneficiare implicate.

- (2) Sub rezerva înțelegerii cu țara beneficiară, Comisia poate cere asistența oficialilor din țările beneficiare ca observatori și poate apela la alte organisme care activează sub responsabilitatea sa, să acorde asistență tehnică.

Comisia trebuie să se asigure că toți sus-menționații oficiali și organisme prezintă toate garanțiile cu privire la competența tehnică, independența și respectarea secretului profesional.

Secțiunea a 16-a

- (1) Inspectorii Comisiei trebuie să aibă acces, în aceleași condiții cu inspectorii administrației naționale și în conformitate cu legislația națională, la toate informațiile și documentațiile despre operațiile implicate, care sunt necesare pentru desfășurarea corespunzătoare a inspecțiilor pe loc. Aceștia se pot folosi de toate facilitățile de inspecție ca și inspectorii administrației naționale și pot copia în particular documentele relevante.

Verificările și inspecțiile pe loc pot privi, în particular:

- registre și documente profesionale cum ar fi facturi, liste de termene și condiții, scăpări de plată, declarații ale materialelor folosite și ale muncii efectuate, documente bancare păstrate de operatorii economici;
  - date computerizate;
  - sistemele și metodele de producție, ambalare și expediere;
  - verificări fizice privind natura și cantitatea bunurilor sau operațiilor finalizate;
  - prelevarea și verificarea de mostre;
  - progresul lucrărilor și investițiilor pentru care s-a acordat finanțarea și utilizarea investițiilor finalizate;
  - documente contabile și bugetare;
  - implementarea tehnică și financiară a proiectelor subsidiare.
- (2) Dacă este cazul, este în sarcina țării beneficiare, la cererea Comisiei, să ia toate măsurile de precauție corespunzătoare, în conformitate cu legislația națională, în special pentru protejarea probelor.

Secțiunea a 17-a

- (1) Informațiile comunicate sau obținute în orice fel, conform prevederilor acestei anexe, sunt acoperite de secretul profesional și sunt protejate în același mod în care informațiile similare sunt protejate de legislația națională a țării beneficiare care le primește, și de prevederile corespondente aplicabile instituțiilor comunitare.

Asemenea informații nu pot fi comunicate altor persoane în afara celor din instituțiile Comunității sau din țările beneficiare, a căror funcție necesită cunoașterea lor, și nici nu pot fi folosite de instituțiile Comunității în alte scopuri decât cele de asigurarea a unei protecții eficiente a intereselor financiare ale Comunității în toate țările beneficiare. Când o țară beneficiară intenționează să folosească în alte scopuri informațiile obținute de oficialii care participă sub autoritatea sa ca observatori la verificările și inspecțiile pe loc, trebuie să ceară aprobarea țării beneficiare de unde informația respectivă a fost obținută.

- (2) Comisia trebuie să raporteze în cel mai scurt timp posibil, autorităților competente ale țării pe la cărei teritoriu au fost efectuate verificările și inspecțiile pe loc, despre orice fapt sau suspiciune legată de o neregulă pe care a aflat-o în cursul verificării sau al inspecției pe loc. În orice moment, Comisiei i se va putea cere să informeze sus-menționată autoritate despre rezultatele unor asemenea verificări și inspecții.
- (3) Inspectorii Comisiei trebuie să se asigure că la întocmirea rapoartelor lor se ține seama de cerințele procedurale specificate în legislația națională a țării beneficiare implicate. Documentele materiale și probatoare specificate în secțiunea a 16-a trebuie anexate la rapoartele menționate. Rapoartele astfel întocmite trebuie să fie folosite ca probe (admisibile) în procedurile administrative sau juridice ale țării beneficiare în care folosirea lor se dovedește necesară, în același mod și în aceleași condiții ca și rapoartele întocmite de inspectorii administrației naționale. Acestea trebuie să fie subiectul aceluiași reguli de evaluare ca cele aplicabile rapoartelor administrative întocmite de inspectorii administrației naționale și vor avea aceeași valoare ca acestea. Când o inspecție este desfășurată împreună, inspectorii naționali care au luat parte la operațiune vor fi rugați să contrasemneze raportul întocmit de către inspectorii Comisiei.

Secțiunea a 18-a

Când operatorii economici la care se face referire în secțiunea a 14-a, se opun unei verificări sau inspecții pe loc, țara beneficiară implicată, acționând în conformitate cu regulile naționale, trebuie să acorde inspectorilor Comisiei sprijinul necesar pentru a le permite acestora să își îndeplinească sarcinile de verificare sau inspecție pe loc.

Este de datoria țării beneficiare să ia toate măsurile necesare în conformitate cu legislația națională.

Anexa nr. III.6

Cerințe privind informarea și publicitatea

**REGULILE PRIVIND DETALIILE ÎNȚELEGERII REFERITOARE LA
INFORMARE ȘI PUBLICITATE****1. Obiective și scop**

Măsurile de informare și publicitate privind asistența acordată prin ISPA au ca scop:

- să mărească conștientizarea și transparența publică față de activitățile Comunității Europene;
- să informeze potențialii beneficiari și organizațiile profesionale despre posibilitățile ISPA;

Informarea și publicitatea trebuie să privească toate proiectele pentru care ISPA asigură asistență financiară.

Ținta măsurilor de informare și publicitate este de a informa publicul general și, de asemenea, potențialii beneficiari, inclusiv:

- autoritățile regionale, locale sau publice;
- partenerii sociali și economici;
- organizațiile neguvernamentale;
- operatorii și promotorii de proiect;
- orice alte părți interesate

de oportunitățile oferite de ISPA.

2. Principii generale

Organismele responsabile cu implementarea proiectelor ISPA (denumite aici și în continuare "organisme responsabile") sunt răspunzătoare pentru toate măsurile de publicitate imediate. Publicitatea trebuie condusă în cooperare cu departamentele Comisiei, care vor fi informate de măsurile luate în acest scop.

Organismul responsabil trebuie să ia toate măsurile administrative necesare pentru a asigura aplicarea efectivă a acestor aranjamente și să colaboreze cu departamentele Comisiei.

Măsurile de informare și publicitate trebuie luate în timp util, imediat după ce asistența ISPA este aprobată. Comisia își rezervă dreptul să inițieze procedura de restrângere, suspendare sau anulare a asistenței ISPA, dacă țara beneficiară nu își îndeplinește obligațiile stabilite în prezenta anexă.

3. Îndrumări privind activitățile de informare și publicitate

În afara regulilor detaliate stabilite la punctul 4, următoarele principii trebuie aplicate în conformitate cu toate măsurile de informare și publicitate:

3.1 Media

Organismul responsabil trebuie să informeze media în modul cel mai corespunzător despre acțiunile cofinanțate prin ISPA. Participarea Comunității Europene va fi reflectată exact în aceste informări.

Pentru aceasta, lansarea formală a proiectelor și fazele importante ale implementării lor vor face subiectul unor măsuri de informare, în special în mijloacele media regionale (presă, radio și televiziune). Trebuie asigurată o colaborare corespunzătoare cu Delegațiile Comisiei în țările beneficiare implicate.

3.2 Acțiunile de informare

Organizarea acțiunilor de informare cum ar fi conferințe, seminarii, târguri și expoziții legate de implementarea proiectelor parțial finanțate prin ISPA trebuie să menționeze explicit participarea Comunității Europene. Trebuie să se beneficieze de această oportunitate pentru a se expune steagul Comunității Europene în sălile de conferință și emblema Comunității Europene pe documente. Delegațiile Comisiei în țările beneficiare trebuie să sprijine, dacă este necesar, organizarea și desfășurarea unor asemenea evenimente.

3.3 Material informativ

Publicațiile (cum ar fi broșuri și prospecte) despre proiecte sau măsuri similare trebuie să conțină pe copertă o indicație clară a emblemei Comunității Europene atunci când se folosește o emblemă națională, regională sau locală.

Când publicația include o prefață, aceasta trebuie semnată atât de persoana responsabilă din țara beneficiară cât și, din partea Comisiei, de Membrul Comisiei responsabil sau de către un reprezentant desemnat, pentru a asigura faptul că participarea Comunității Europene este clară. Aceste publicații trebuie să facă referiri la organismele responsabile pentru informarea părților interesate.

Principiile sus-menționate se vor aplica de asemenea și materialelor audio-vizuale sau de pe paginile web.

4. Obligații ale țărilor beneficiare

Informarea și publicitatea trebuie să facă obiectul unui șir coerent de măsuri definite de către organismul responsabil în colaborare cu Comisia, pe durata proiectului. Țările beneficiare trebuie

să se asigure că reprezentanții Comisiei, inclusiv Delegațiile sale sunt corect implicate în cele mai importante activități legate de ISPA.

Când proiectele sunt implementate, organismul responsabil trebuie să ia următoarele măsuri care să indice participarea ISPA în proiectele menționate:

a) Informarea referitoare la proiect

Măsurile de informare și publicitate prompte trebuie luate pentru a conștientiza publicul general de asistența acordată de Comunitatea Europeană prin ISPA. Organismul responsabil trebuie să publice conținutul proiectelor în cea mai adecvată formă și să se asigure că asemenea documente sunt difuzate către media locală și regională și să le țină la dispoziția părților interesate. Măsurile prompte vor include:

- panouri de publicitate ridicate la locul lucrărilor;
- plăci comemorative permanente pentru infrastructurile accesibile publicului general, care vor fi instalate în conformitate cu aranjamentele speciale privind informarea pe teren, detaliate mai jos.

b) Informații generale referitoare la ISPA

În plus față de punctul (a), organismul responsabil, împreună cu coordonatorul național ISPA, este responsabil pentru difuzarea regulată a informațiilor generale despre asistența ISPA alocată țării lor, subliniind implementarea proiectelor și rezultatele obținute. Această informare generală trebuie să aibă loc cel puțin o dată pe an și să fie făcută disponibilă Comisiei pentru raportul anual. Informarea va avea forma unor broșuri de interes general, material profesional audio-video (de exemplu videoclip) și conferințe de înștiințare la un nivel corespunzător. Informarea trebuie să grupeze proiectele după natura lor și/sau să se focalizeze pe proiectele de interes relevant. Trebuie actualizată anual și transmisă către televiziunile sau posturile de radio naționale și regionale, către Comisie și, la cerere, către alte părți interesate, așa cum sunt definite în paragraful 1.

5. Activitatea Comitetelor de Monitorizare

- Comitetele de monitorizare trebuie să se asigure că există informații adecvate cu privire la activitatea lor. În acest scop, fiecare comitet de monitorizare trebuie să informeze media, cât de des consideră necesar, despre progresul proiectului(elor) pentru care sunt responsabile. Președintele va fi responsabil pentru contactele cu media și va fi asistat de către reprezentanții Comisiei.
- Pregătirile corespunzătoare vor fi făcute de asemenea în colaborare cu Comisia și cu Delegațiile acesteia în țările beneficiare, atunci când au loc evenimente importante cum ar fi întâlniri la nivel înalt sau inaugurări.
- Reprezentanții Comisiei în comitetele de monitorizare, în colaborare cu organismele responsabile, vor asigura concordanța cu prevederile adoptate privind publicitatea, în special

acelea care privesc panourile de publicitate și plăcile comemorative (vezi prevederile de mai jos).

- Măsurile de informare și publicitate și probele adecvate, cum sunt fotografiile, trebuie să fie înmânate președintelui de către organismul responsabil. Copii de pe unele materiale de acest fel vor fi transmise Comisiei.
- Președintele comitetelor de monitorizare trebuie să înainteze Comisiei toate informațiile care trebuie avuta în vedere la întocmirea raportului anual al acesteia.

6. Prevederi finale

Organismul responsabil poate, în orice moment, să desfășoare acțiuni suplimentare pe care le consideră necesare.

Acesta trebuie să consulte Comisia și să o informeze despre inițiativele pe care le are astfel încât Comisia să poată participa corespunzător la îndeplinirea acestora.

Pentru a facilita implementarea acestor prevederi, Comisia, va putea asigura asistență adecvată și va putea întocmi îndrumări detaliate.

Măsuri speciale privind panourile de publicitate și plăcile comemorative

Pentru a asigura vizibilitatea proiectelor ISPA, țările beneficiare se vor asigura că sunt îndeplinite următoarele măsuri de informare și publicitate:

1. Panourile de publicitate

Panourile de publicitate vor fi ridicate la locul de desfășurare a lucrărilor pentru proiectele finanțate prin ISPA. Asemenea panouri de publicitate trebuie să cuprindă un spațiu rezervat indicațiilor privind participarea Comunității Europene.

Panourile de publicitate trebuie să aibă o dimensiune potrivită cu scala operațiunilor desfășurate.

Selecția panoului de publicitate rezervată Comunității Europene trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

- să ocupe cel puțin 50 % din suprafața totală a panoului de publicitate;
- să poarte emblema standard a Comunității Europene și să cuprindă textul următor, așa cum este prezentat în tabelul anexat.

Atunci când organismul responsabil nu ridică propriul panou de publicitate care să anunțe implicarea sa în finanțarea proiectului, asistența acordată de Comunitatea Europeană trebuie

anunțată pe un panou de publicitate special. În asemenea cazuri, prevederile sus-menționate referitoare la partea Comisiei Europene se aplică prin analogie.

Plăcile de avizare trebuie înlăturate nu mai târziu de 6 luni de la data finalizării lucrărilor și înlocuită de o placă comemorativă, în conformitate cu prevederile punctului 2.

2. Plăcile comemorative

Plăci comemorative permanente trebuie plasate pe teren, și trebuie să fie accesibile publicului general. În afara emblemei Comunității Europene asemenea plăci trebuie să menționeze contribuția Comunității Europene la proiect.

Trebuie folosit textul următor ca model pentru conținutul cerut:

“Acest proiect a fost cofinanțat cu..... % de către Comunitatea Europeană. La finalul lucrării în ..... (se menționează anul), costul total al proiectului a fost de ..... (moneda națională), și contribuția totală a Comunității Europene a fost de ..... (moneda națională).”

EXEMPLU:

Titlul proiectului			
Localizarea			
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> Sigla Comunității Europene </div>	Finanțat de:		
	Uniunea Europeană (asistență)	.... euro	.... (moneda națională)....
	IFI (împrumut)	.....euro	(moneda națională)
Autoritatea implementare:	de	{Ministerul...} {Agenția...}	
Beneficiar:	{Numele beneficiarului}		
Supervizare și management:	{Numele firmei}		
Contractant:	{Numele contractantului}		

Regia Autonomă Monitorul Oficial în pas cu timpul

Centrul pentru relații cu publicul
Șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sector 5, București

Tel.: 411.58.33
Fax: 410.77.36

E-mail: multimedia@ramo.ro
Website: www.monitoruloficial.ro

PROMPT, COMOD, MODERN ȘI UȘOR DE UTILIZAT

Prompt, comod, modern - prin procurarea electronică a Monitorului Oficial al României atât în sistem abonament, cât și selectiv, a anumitor numere ale Monitorului Oficial al României sau acte normative.

OPERATIVITATE

Transmiterea Monitorului Oficial al României se face prin e-mail, zilnic, pe măsura apariției acestuia, intrându-se în posesia lui în ziua tipăririi. Fiecare Monitor Oficial este cuprins într-un fișier de tip PDF și se citește cu Acrobat Reader, ceea ce înseamnă că pentru a recepționa și a utiliza informația legislativă vă este suficient contul de e-mail și Acrobat Reader, aplicație ce se poate lua gratuit de pe Internet (www.adobe.com).

DIVERSITATE

Abonament pe anul 2003 la Monitorul Oficial al României, Partea I și Partea I bis (numere incluse în abonament) - Legi, decrete, hotărâri și alte acte - 204 EUR pentru monopost sau rețea.

În condițiile în care dispuneți de rețea, pentru fiecare utilizator final contravaloarea prestației este de 8 EUR/lună, acordându-se o reducere de 20% pentru o rețea cu mai mult de 5 stații de lucru și o reducere de 40% pentru o rețea cu mai mult de 40 de stații de lucru. Cu ajutorul unui „motor de căutare” (inclus numai în abonamentul aferent anului 2003) se poate regăsi cu ușurință un act normativ din perioada 22 decembrie 1989 până la zi, după orice criteriu sau orice combinație de criterii de căutare, răspunsul foarte rapid constând în prezentarea actelor găsite - în funcție de criteriile de căutare selectate - cu menționarea titlului actului și a numărului Monitorului Oficial în care a fost publicat.

Abonament pe anul 2003 la Monitorul Oficial al României, Partea I, în limba maghiară - 120 EUR.

Abonament pe anul 2003 la Monitorul Oficial al României, Partea a II-a - Dezbateri parlamentare - 192 EUR.

Abonament pe anul 2003 la Monitorul Oficial al României, Partea a III-a - Publicații și anunțuri - 60 EUR.

Abonament pe anul 2003 la Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a - Publicații ale agenților economici - 228 EUR.

Abonament pe anul 2003 la Monitorul Oficial al României, Partea a VI-a - Achiziții publice - 192 EUR.

Prin aceleași mijloace multimedia (e-mail, CD, dischete):

- colecția electronică a Monitorului Oficial, Partea I și Partea I bis (numere incluse în abonament) 1989-2002 (319 EUR)
- selecții Monitorul Oficial, Partea I, Partea a II-a, Partea a III-a, Partea a IV-a, Partea a V-a, Partea a VI-a (0,08 EUR/pag.)
- versiunea electronică a lucrării "Actele publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I - 22 dec. 1989 - 31 ian. 2003" - lucrare ce cuprinde titlurile actelor normative publicate în perioada menționată, cu indicarea actelor normative ce au adus modificări și/sau completări (15 EUR).

Prețurile includ T.V.A.

Plata se face în lei, la cursul de schimb (B.N.R.) din ziua efectuării plății.

COLECȚII TEMATICE pe suport electronic

Legislație privind jocurile de noroc*	2,3 EUR
Legislație în domeniul asistenței medicale*	7,8 EUR
Legislație privind normele de medicina muncii*	3,5 EUR
Legislație privind dezvoltarea regională a României și regimul zonelor defavorizate*	3,7 EUR
Legislația vieii și vinului*	4,3 EUR
Legislație în domeniul silviculturii și protecției vânătorii*	9,1 EUR
Legislație privind investițiile directe și dezvoltarea activității economice*	0,7 EUR
Reglementări privind concesionările în domeniul sanitar-veterinar	1,4 EUR
Reglementări privind locuința - ediția a IV-a*	6,6 EUR
Întreprinderile mici și mijlocii*	4,1 EUR
Circulația pe drumurile publice	2,3 EUR
Reglementări privind circulația pe drumurile publice	5,8 EUR
Impozitul pe venit - ediția a IV-a	12,5 EUR
Reglementări privind taximetria și închirierea autoturismelor	1,1 EUR
Codul muncii	4,1 EUR
Statutul profesiei de avocat	2,2 EUR
Legislație privind sindicatele	2,5 EUR
Cazierul fiscal	1,2 EUR
Reglementări contabile armonizate cu directivele europene	10,9 EUR
Sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale - ediția a II-a	11,3 EUR
Organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari	2,9 EUR
Reglementări privind prevenirea și combaterea corupției	10,2 EUR
Codul de procedură penală. Norme de procedură în legi speciale	14 EUR

COLECȚII TRILINGVE pe suport electronic

	Preț în EUR/versiune			
	română	franceză	engleză	germană
Vol.19 - Legea protecției mediului*	1,7	3,8	3,6	
Vol.20 - Reglementări privind locuințele trecute în proprietatea statului*	3,1	6,4	6,6	
Vol.22 - Organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ	1,8	3,8	3,8	
Vol.25 - Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe	2,1	4,4	4,2	
Vol.26 - Lege privind procedura reorganizării și lichidării judiciare*	1,4	3	3	
Vol.27 - Lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare*	1,1	2,5	2,4	
Vol.28 - Legea apelor	2,4	5,4	5,1	
Vol.29 - Lege privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social	0,3		0,6	
Vol.30 - Lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare*	1,1		2,5	2,5
Vol.31 - Amenajarea teritoriului național*	0,5	1	1	
Vol.32 - Societăți comerciale. Registrul comerțului*	3,6	7,8	7,7	
Vol.33 - Legislație bancară*	2,9	6,2	6,2	
Vol.34 - Avocatul Poporului*	1,4	2,8	2,9	
Vol.35 - Dezvoltarea regională în România*	0,3	0,8	0,7	
Vol.37 - Proprietatea publică și concesionul	1	2,1	2,1	
Vol.38 - Prevenirea și sancționarea spălării banilor*	0,4	0,8	0,8	
Vol.40 - Dezvoltarea regională în România și regimul zonelor defavorizate*	4	8,2	8,2	
Vol.41 - Investiții directe și dezvoltarea activității economice*	0,8	1,6	1,5	
Vol.42 - Ordinea publică, apărarea și siguranța națională	2	4,4	4,3	
Vol.43 - Consiliul Legislativ. Curtea Supremă de Justiție*	3,2	6,9	6,9	
Vol.44 - Accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică	0,6	1,3	1,2	
Vol.46 - Reglementări privind administrația publică locală și alegerile locale*	3,2	7,1	7,8	
Vol.47 - Asigurări și reasigurări în România	0,6	1,2	1,1	
Vol.48 - Fondul funciar*	7,2	15,3	14,8	
Vol.49 - Reglementări privind locuința*	3,3	7,1	6,8	
Vol.50 - Alegeri parlamentare și prezidențiale*	3,8	8,2	8,2	
Vol.51 - Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune*	1	2,2	2,2	
Vol.52 - Prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție	0,5	1	1	
Vol.53 - Reglementări privind corupția și crima organizată	1,3	2,8	2,8	
Vol.54 - Legislație privind privatizarea societăților comerciale din turism*	0,7	1,4	1,4	1,4
Vol.55 - Statutul funcționarilor publici	2,1	4,4	4,2	
Vol.56 - Administrația publică locală*	4,1	8,5	8,5	
Vol.57 - Protecția copilului	5,6	11,8	11,6	
Vol.58 - Codul muncii	3,2	6,7	6,5	
Vol.59 - Legislație privind notarii publici		6,2		6,4
Vol.60 - Reglementări privind întreprinderile mici și mijlocii - Societăți comerciale - cadru instituțional	4,6	10,1	9,4	
Vol.61 - Reglementări privind întreprinderile mici și mijlocii - Înregistrarea și autorizarea comercianților	4,8	9,8	9,8	
Vol.62 - Reglementări privind întreprinderile mici și mijlocii - Fiscalitatea	6	12	11,9	

* Aceste lucrări conțin acte normative care au fost ulterior modificate și/sau abrogate.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI - CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București, cont nr. 2511.1-12.1/ROL Banca Comercială Română - S.A. - Sucursala „Unirea” București și nr. 5069427282 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 411.58.33 și 411.97.54, tel./fax 410.77.36.

Tiparul: Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78, E-mail: marketing@ramo.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro